

**no 03
maart
2019**

**ZONDER KUNSTMATIGE
GEUR- EN SMAAKSTOFFEN
MET EXTRA VITAMINES
EN MINERALEN!**

d'Eigenspraok
Werkgroep dialect OVGG

kontakblad **d'Eigenspraok**

nr 03

maart 2019

Oudheidkundige Vereniging Gemeente Gendringen

d'Eigenspraok - Werkgroep dialect

Contactpersoon Wim Epskamp

epskampwim@gmail.com

Bi-jeenkoms donderdag 21 maart 2019

Aanvang: 13.30 uur

Locatie: 'De Sociëteit', DRU- Cultuurfabriek 4e etage

Agenda

1. Opening
2. Mededelingen ingekomen stukken
3. Verslag bi-jeenkoms dinsdag 21 februari 2019
4. De joren zesteg, vevolg van ow ervaringen
5. Dictee
7. Rondvraag, sluting

Wi-j zien mekaar, Wim

In memoriam Riek Erinkveld 27 okt. 1931 - 22 febr. 2019

deur Joop

Het was op een aovend in mei 2002 dat op initiatief van 'n antal bestuursleden van de 'Oudheidkundige-Vereniging-Gemeente-Gendringen' örges in een zaaltjen in Ulf een aovend wed georganiseerd um tot de oprichting te kommen van een werkgroep Dialek. Nao ik mien now nog herinner was de opkoms redelek. Der was een afmelding van Hein Peters, Wiet van Loosen en van Riek Erinkveld. Alle drie harren te kennen gegeven, bi-j een eventuele oprichting van een werkgroep Dialek, zich bi-j disse as lid doorvan an te melden. Buten de hierbaoven genuumde personen wazzen o. a. wel anwezig: Jan van Aoken, Ben Rouwhorst en Joop Keurentjes. Het resultaat van disse aovend leidde inderdaad tot de oprichting van een werkgroep Dialek, toen nog zonder naam. Der wed gepraot aover: doelstellingen, taakvedeling en, woor, wanneer, hoevaak vegaderen. In de notulen van disse vegadering laes ik door 't volgende aover:

Riek Erinkveld met hondje Bobby

“Iedereen vindt dat der minstens een keer in de maond bi-jmeka gekommen mot worren. Dat kan bi-j de leden thuus, mao ok in de Sluseborch zun. De volgende bi-jeenkoms is op 6 juni a.s. bi-j Riek Erinkveld ’s middags um 13.30 uur”

Riek had al bi-j de afmelding an-geven dat de eerste bi-jeenkoms wel bi-j heur thuus gehollen kon worren, aovertuugd as ze was

dat de werkgroep inderdaod tot stand zol kommen. En aldus geschiedde en ’t zol niet bi-j disse ene keer blieven. De letste keer da’w bi-j Riek in de ‘Beste Kamer’ vegaderd hemmen was ruum ’n joor later op 18 juni 2003. Wat ik mien herinner van disse bi-jeenkomsen is dat ze altied heel gezellig wazzen. ’t Kamertje was niet al te groot en wi-j zaten met zes mensen heel knusjes um de taofel woorop een donkerrood smyrna taofelkleedje met ’n Oosters tintje ons ’t idee gaf da’w in ’n kroegje vegaderden. Met dien verstande dat de koffie altied gratis was plus standaard kuukskes derbi-j. Door hiel Riek wel van: völle luj um heur hen, woor ze een vemaal an kwiet kon, want ze kon praoten as Brugman. Aover heur jeugd in Oer, handballen met de meiden van de handbalclub. Vehalen aover de oorlog, hoe ’t schooltje, woor ze leren laezen en schrieven, ’n paar dagen nao de bevri-jding in de lucht vlaog umdat der munitie opgeslagen lag. Vehalen aover ’t boerderi-jken woor ze opgräojde en niet te ve-gaeten de vehalen aover de periode dat ze in ’t gemeentehuus werken. Riek was niet zozeer ’n schriever mao een rasveteller. Riek droeg de vehalen an deur ze smeug en met passie te vetellen, zodat anderen doormet weer hun veurdeel konnen doen. In dat lich bezien was Riek een praotende encyclopedie die heel weerdevol veur de werkgroep dialek is ge-waes.

Zeuen joor nao de oprichting van de werkgroep Dialek – inmiddels getooid met de mooie naam: d’Eigenspraok – gaf Riek op de bi-jeenkoms van 27 meert 2009, vanwaege ’n kwakkelende gezondheid, te kennen te willen stoppen met ’t bi-jwonen van de bi-jeenkomsen. Het kwam niet helemaal as ’n verrassing, mao toch vulen ’t as ’n aderlaoting. Immers een authentieker

**Oh Achterhoek, woor ik bun geboren
Woor mien wiegsken het gestaon.
Woor ik ow taal heb leren praoten
En de kerkklok heb heuren slaon.
Aan ow wil ik dit lied opdragen,
Want woor ik ook henne mag gaon,
Nooit zal ik ow vergaeten,
Het land van mien bestaon.**

Dichregels van Riek, opgetekend deur heur nicht Riki Verbeek-Hendriksen

platpraoter en veteller, in onze taal van alle dag, beston der in onze ogen niet. Ze nam afscheid met 't uitdrukkeleke vezoek eur toch veural op de hoogte te blieden hollen met 't reilen en zeilen van de werkgroep. Ik had 't veurrech um eur nog völle joren 't veslag van de bi-jeenkomsen te meugen brengen en dan was der altied weer 'n köpken koffie met 'n kuuksken an de taofel met 't smyrnakleedje.

Veur mien en völ andere mensen was Riek 't toonbeeld van pure echtheid die der trots op ging dat ze plat moech en kon praoten en dat dan ok altied, door woor dat kon, uut volle aovertuging gedaon het. Riek hatstikken bedankt doorveur.

Ow vrienden van d'Eigenspraak

Kamperen

deur Wim

Wi-j waren zeuventien en achttien en wi-j hadden al twee joor veking, toen ik mien schitterende eiges verdiende brommer bi-j fietseboer Stef ging inruilen veur twee van die eierdöpkes, ok wel Solexen genuumd. Iedereen um mien hen lachen mien uut en vroegen mien of ik de goedwies in de emmer had en woorum ik twee van die trage fietsen met opklapmotor had gekoch. Ik vulen mien bi-jnao schuldig, want ok mien eigeste schatje vekloren mien veur gek.

In den tied ('t was in 't joor 1964) kreeg mien deerntjen werk in Dörkum en ik had spiet met eur umdat ze iederen dag op de fiets naor de andere kant van Dörkum mos fietsen. Ik vin da'k toen al beheulek rationeel dach. Ik menen namelijk dat as wi-j ieders zo'n eierdöpken hadden, da'w veur weinig geld meer toch beiden 'n bromfiets hadden. Ik mos 't joor d'r op toch in diens, dus gebruiken ik den echte brommer tegen den tied toch niet zo vol meer. Ok was ik toen begonnen an mien auto-ri-jbewies dus ik had in mien ogen 'n fantastische zet gedaon.

Wi-j zatten op 'n mooie veurjoorsaovend in Zillewold in't Kraejenböskan op 't benksken bi-j 't vri-jheids-monument zoas altied 'n betjen te smoezen en te dreumen aover wat wi-j later allemaal zollen ondernemen. Door kwam ok naor veuren da'w beiden heel vol um water gaven en dat wi-j a'w de kans kreggen, 'n zeilreis um de wereld zollen maken. Gelieks was dudelek da'w ons dan eers goed mossen veurbereiden en ok oriënteren met betrekking töt 't zeilen in de breedste zin. Wi-j beslaoten te plekke dat wi-j met vakantie naor de Loosdrechtse plassen zollen gaon. Wi-j hadden toch allebei 'n Solex, dus wi-j konnen dan mooi 't benödigde kampeerspöl ieders achterop de drager pakken. 't Was donderdag veur

de Ullefse kermes toen wi-j in Dörkum bi-j Claus twee tweepesoons tentjes gingen halen, zodat wi-j ieders in 'n tentjen konnen slaopen. 't Was toendertied nog verbaojen um op 'n camping samen in één tentjen te slaopen want mien deerntjen was nog maor zeuventien. Wieders mos i-j in 't bezit zun van 'n kampeerkaart den bi-j de ANWB te kriegen was.

't Was kermes-zaoterdag vief uur in de margen toen wi-j op onze snelheidsdöpkes vetrokken vanaf de ons zo vertrouwde Markstraot in Zillewold richting Loosdrech.

't Was al 'n paar dagen goed heit gewes en op de tillevisie had Jan de weerman onweersbujen veurspeld. Mien schoonvader gaf ons nog twee plastic BigBen raegenjeskes bi-j 't weggaon.

't Waejen wel had maor 't was dreug. Wi-j raejen via Doesburg, Dieren, langs 't kanaal van Apeldoorn naor de Veluwe. Op de weg naor Barneveld wier 't pikkedonker en begon 't alderjebeskes te raegenen. Mien schatje reej veur mien en in de buurt van Nijkerk zag ik dat heur BigBen jesken begon te scheuren bi-j de drukknopen van de halssluting. Ok ik vulen da'k de nek nat kreeg, maor wi-j lieten ons niet kisten en gingen gestaag deur tegen de westenwind in.

Eindelijk tegen 'n uur of drie in de middag waren wi-j Hilversum veurbi-j en stongen wi-j via de olde Rijksweg op de splitsing wao'j de keus mot maken tussen Old of Ni-j Loosdrech. Wi-j mossen naor de haven woor de boten lagen. Onderwiel bleef 't raegenen en 't kwam d'r met bakken uut, plus wi-j hadden ok nog gin plek wao'w de tenten konnen opzetten. Wi-j beslaoten in 'n hotel te aovernachten. Op weg naor de haven stopten wi-j bi-j 't eerste beste hotel en naodat wi-j op 't belleken van de receptie hadden gedruk, kwam d'r en def-tege dame met 'n laesbrilleken op de neus en die bekek ons van onder töt baoven, asof wi-j twee verzaopen katten waren. Naodat wi-j de pries hadden geheurd veur 'n tweepesoons kamer zeien wi-j da'w d'r effen aover nao mossen denken en da'w later trug kwamen. Wi-j kekken mekaar buten an en mien deerntjen zei dat, as wi-j de nach deur zollen brengen in dat hotel, da'w dan al ons geld op hadden. Dus 'niet' was de conclusie. Wi-j stapten weer op onze snelheidsmonsters en kwammen d'r achter dat schatjen eur motörreken meteen op de velling van de veurband trech kwam, dus 'n lekke band.

Now had ik op 't kruuspunt woor wi-j de keus tussen Old en Ni-j Loosdrech mossen maken, 'n mooi groot huus gezien met 'n hele grote tuin en onderwiel dat wi-j met onze fietsdöpkes an de hand door ankwammen, kreg ik 't idee um door an te bellen en te vraogen naor plakspöl, want dat ha'w niet bi-j ons. Ik bel an en d'r kwam 'n vriendeleke olde heer an de deur, dus ik vroeg of wi-j plakspöl konnen lenen um de band te plekken. Hi-j zag onze tenten achterop en kreg zo te zien spiet met ons. Hi-j zei dat e wel 'n fietspomp maor gin plakspöl had. Hi-j baoj ons an um de tentjes in zien tuin neer te zetten, want 't was te laat

um plakspöl te kopen, de winkels zatten um vier uur dich en dan konnten wi-j later wel wieder zien. Naodat wi-j in de bi-jkökken 'n lekkere kop heiten cacao hadden gedronken, beslaoten wi-j in de raegen één tentje op te zetten. Wi-j hadden dat vlot veur mekaar, want wi-j hadden beiden bi-j de padvinderi-j gezaeten.

De jassen woor in hoofzaak de kragen nat van waren, mochten dreugen onder 't afdak en de BigBen plastic jeskes hingen an 'n lientjen te wapperen. Nao 'n half uur gekaat te hemmen en 'n toet dröp te hemmen verorberd, was de zin d'r af. Wi-j vervaelen ons 't schompes en wi-j waren 't al snel eens: dit was niet wat wi-j wollen. De raegen was effen wat minder en wi-j beslaoten de tent kletsnat in te pakken en op weg te gaon naor mien zuster Annie die in Voorthuzen bi-j Barneveld wonen. Mien zwaoger was beroepsmilitair op de Harskamp. Wi-j pakken 't natte geheel in de zak en achter op onze snelheidsduvels, vroegen of wi-j de band op mochen pompen, bedankten den aardege man en wi-j waren onderweg. 't Ging zo'n half uurken goed en de band was weer plat. Intussen waren wi-j in de buurt van paleis Soesdijk en door zaggen wi-j bi-j 'n fietsemaker, den de zaak dich had, 'n bodjen met doorop de teks 'Lucht voor een cent'.

Ik pak den slang van't apparaat en smiet d'r 'n cent in. Mareen vlaog de luch d'r uut en ik was 'n cent lichter. "Dan mo'j den slang eers op't ventiel drukken" zei 't wiesneusken naos mien. Zo gezeg zo gedaon en ik drukken de ansluting op 't ventiel en mien deerntjen gooien d'r weer 'n cent in. De luch kwam d'r met 'n noodgang uut en veur da'k 't wis ha'k 'n buul an de band zo groot as 'n tutenei. Ik liet de aovertollege luch d'r weer uut en wi-j gingen onder de strömende raegen weer op pad. In de buurt van Hoevelaken begon 't zo had te waejen dat onze BigBen jeskes 't niet meer konnten hollen. Alles scheuren kapot en wi-j hadden op lets alleen nog de mouwen an de armen en de kraag met 't drukknöpkes um de hals.

Onderwiel wieren wi-j ingehaald deur 'n stelletje dat met zien beiden op 'n prachtege Puch zaten met achterop 'n tent. Ze hadden alleen maor 'n kötte boks en 'n dun blusken an. "Kiek maor uut dat ow de pelitie niet anhölt veur te had ri-jen" schreeuwen den deern den achterop zat. Wi-j stapten af en kekken mekaar an. Mien schatjen wis op dat moment wat ik dach en ik wat zi-j zeggen wol. Nao nog twee keer de band opgepomp te hemmen, kwammen wi-j as twee arme töt op den draod natte zwerfketjes an bi-j mien zuster en eur man. 't Wier den aovend kats gemudelijk en wi-j hemmen d'r nog 'n paar gedronken op alle belaevenissen van den dag en op de Ullefse kermes. Naodat wi-j de andere margen de band hadden geplek en nao 'n steveg ontbijt vertrokken wi-j en kwamen net op tied thuus um van dooruut naor de kermes te gaon en nog net te zien wie d'r schutterskoning van De Eendracht uut Oer wier. Wi-j waren bli-j da'w naor huus waren gegaon en hemmen met 't vakantiegeld nog een mooie twee dagen kermes gevierd in plaats van kamperen.

Köt geleien wier een onderwiesassistent geschors umdat hi-j ten ende raad een leerling, nao völ getreiter, met de hand in de nek dat vevaelende blaag de klas uut had geduwd. De mede-treiteraars hadden het incident gefilmd met hun mobieltje en heel Nederland kon getuge zun van deze 'misdaad'. Pienlek veur den onderwiezer.

Ruum 60 jaar geleien za'k in de vierde klas van de laegere school, ongeveer negen jaar old. Ik was een bietje bang veur de onderwiezer umdat hi-j grillig was. Hi-j gooien meestal met krietjes en bössels naor middelmaotege leerlingen. Ik was ook zo'n middelmaotege leerling: nörgens ech goed in. Op 'n andere manier kwam ik ook an de beurt.

Nao een hötje wachten op de gang mochten mien schoolvriendinneke en ik de klas niet in umdat wi-j baoven de andere kletsende kinderen uut waren gekomen. Toen iedereen in de klas zat, mochten wi-j binnenkomen. Veur in de klas mossen wi-j krom gaon staon en kregen ieders vier flinke slagen met un rietje en dat was geen ranja rietje... Nooit za'k het witte snuutje van 't vriendinneke vegaeten.

Mien moeder zei: 'zeg 't maor niet tegen vader, want hi-j vlug de onderwiezer an.' 't Vriendinneke had thuus niks durven vetellen.

Onlangs was'k in 't dörp woor ik bun opgegruid en kwam toevalleg langs het huus van dén onderwiezer. Der scharrelen een man in den hof, 't was de onderwiezer! Heel old, heel kwetsboor, maor heel herkenboor. Hi-j bukken zich um te schoffelen. De gebaogen rug en de olde kont naor mien toe.

Effen flitsen 't deur mien hen: za'k de stael van de schoffel pakken...?

Nee, heb 't nie gedaon, messchien maor goed ook, want as ze het gefilmd hadden dan hadden ze mien kunnen anklagen veur olderenmishandeling.

De vesierder

deur Wim

Op mien dagelekse wandeling, loop ik vandaag deur Oer (Ullef Noord). Ik bin al helemaol via 't Ni-jdörp aover Zillewold gelopen en kom via 't Melkvonder dus deur mien geboorteplaats. A'k van de Antoniuskerk deur de Dr. Ariënsstraat richting Ullef loop dan schieten mien de mees mooie en minder mooie herinneringen te binnen. Mo'j wetten da'k door geboren bin in wat vrogger 'De Acht Zaligheden' gennumd wier. Dat waren acht kleine arbeiderswoningen speciaal veur huttekeerls met hun gezin. In ons geval waren dat vader, moeder en zeuven blagen, 'n ech kathieliek gezin dus. 't End van den straat geet aover in de Frank Daamenstraat en bi-j 't passeren van de DRU-laan – woor tegeswoordeg Joop onze old-secretaris woont – en 't zien van de paol van 't schutteri-jentrefpunt en cafetaria de Splitsing kwam de volgende herinnering veur den draod met betrekking töt den cafetaria.

't Was in't joor 1973 op 'n mooie zondagnaomiddag. Onze zoon was dri-j en mien dochter was goed en wel op de wereld, toen mien vröwken mien vroeg um patat te halen bi-j Get Emaus. Veur'k now wiejer gao met mien vhaaltjen mo'k ow effen wat veurinformatie geven aover de hoofdfiguur in dit vhaaltjen.

Get Emaus was zoas ik wet toendertied vri-jgezel, in ieder geval was e volges mien niet getrouwd. Get stong bekend um zien lekere eigesgemaakte ijs. A'j in de cafetaria stongen dan ko'j den iesmesjien zien staon en zag i-j Get door vaak met 'n grote holten laepel in ruren en vaak gooien e door 'n stuk of wat emmers melk in. Ook schellen Get de eerpels veur de patat zelf en miek e eiges de kroketten. Ik denk dat Get zo'n betjen de eersten was, net as Hollmann in Teborg, den met 'n cafetaria was begonnen. Wi-j kregen vrogger as blagen iedere zondag 'n dubbeltjen en doormet konnen wi-j dan 'n ijsjen halen. 't Kleinste ijsjen kossen 'n stuver, iets groter 'n dubbeltjen en wafelijs kossen 'n kwatjen.

Maor goed, ik mos dus patat halen en bi-j Get angekommen, was 't beheurlek druk, dus 't kon wel 's heel lang gaon duren. Onderwiel was d'r 'n man veur mien en den bestellen gezinspatat, 'n paar kroketten en frikandellen. A'j niet zei: "Patat mét," dan vroeg Get altied heel maeleg: "Mot d'r soms ook mayonaise bi-j?" Ik bun met den anderen man 'n prätjen an't maken toen d'r een paar giechelende Filepijnse deerntjes binnenkwammen. Mo'j wetten dat d'r bi-j confectieatelier Berghaus in den tied heel völ van die deerns an't werk waren. Get zien ogen gingen in één keer op 'n andere stand en hi-j vroeg met 'n zachte hese stem wat ze wollen bestellen. Ik zei dat ik eers an de beurt was en Get zei mien da'k rusteg mien beurt af mos wachten. Ik kek den

andere man an en ik dach lao'k ok moor rusteg blieven, want Get het now effen wat anders an de kop. De deerntjes daejen eur bestelling en ondertussen kreeg den andere man alvas de patat en nao de vraog of e d'r soms ok mayonaise bi-j mos, kreeg e 'n baeker met 'n velleken papier d'raover. Door stong de keerl met den grote toet patat in de ene en den baeker in de andere hand te wachten,

want hi-j had zien kroketten en frikandellen nog niet. Ok ik stong nog steeds te wachten um te bestellen, maor kwam veurlopeg niet an de beurt.

Get had al 'n paar waeken 'n briefken an de deur hangen met de teks 'Schoonmaakhulp gevraagd' en één zo'n deerntjen zag dat wel zitten. Get was met eur en die andere grietjes an't smoezen dat hi-j 't ok wel zag zitten. In één keer wödt den keerl naeven mien den dus nog steet te wachten mien toch 'n pötjen kwaod en zeg: "As i-j meent da'j zo neudeg de vesierder mot uuthangen en mien de patat kold laot wodden, dan nem den deern maor gelieks an want ze krig mereen werk." En met at e dat zeg, sträjöt e alle patat deur de hele zaak, pak 'n voes vol mayonaise en vrif dat in grote vaegen tegen de roeten. Hi-j löp de zaak uut en schreeuwen nog: "A'j deerns vesieren wil is prima, maor niet in mien tied." De moel sloeg mien los en weer dich en 't het doornao nog zeker zo'n kwatier geduurd veurda'k mien bestelling kreeg, alleen omdat Get zo neudeg de vesierder uut mos hangen.

De jubilaris

deur Joop - Ettens dialek

In zien beste kleren zat e pontifical
Met vrouw en kinderen in een kring
Aan een grote taofel veur in de zaal
Te wachten op alles wat der kommen ging

Veertig jaar was e bi-j de overheid
Een plichtsgetrouwe dienaar van 't gezag
Een mensenlaeven bi-jkans toegewijd
Woor zie'j dat nog vandaag de dag?

Een commissie was geïnstalleerd
Um 't feest ordentelek te begeleiden
De ceremoniemeester vuulde zich vereerd
Een groot antal spraekers in te leiden

Zoas door, onder völle anderen, waren
De beleggingsclub: 'De Kleine Gokkers'
Prins Carneval van de 'Halve Garen'
En de veurzitter van: 'De Geitenfokkers'

Ok was der iemand van de gymnastiek
En natuurlek 't voltallig schoolbestuur
En onder 't talrijk anwezige publiek
Zat zelfs nog 'n collega van 't eerste uur

De ceremoniemeester was der druk met
Had 't echter allemaol prima in de hand
Heel slim, van te veuren op papier gezet
Want der mos een veslagje naor de krant

En nao 't loflied van 'De Geitenfokkers'
Ok 't schoolbestuur was al helemaol kloor
En nao 't gebluf van 'De Kleine Gokkers'
Was eindelek 't grote moment dan door

De burgervader, in hoogsteigen persoon,
Pontificaal, mo'j toch 's kieken hoe !!
Getooid met ketting, sprak op officiële toon
De jubilaris zeer zakelek gloedvol toe

Jaowel, hi-j eerde de jubilaris met 'n lintjen
In de nationale kleuren: rood, wit en blauw
Het lintjen had zelfs een fleurig oranje tintjen
Want veur 't laeven lid van de fam. O. Nassau

Stijl- en smaakvol wed 't ritueel uitgevoerd
Deskundig umgehangen met tekst en uitleg
De zaal was massaal in grote getale ontroerd
Een enkeling pinkte zelfs 'n träöntjen weg

Zelfs de dominee was helemaal van zien stuk
En sprak völle kötter dan iedereen had vewach
Mao dat kwam, jammer dan, want had per ongeluk
De praek van veurige zondag metgebrach

En gelukkig mao, stel ow veur, nog maor net
Was 't andachtige geheur weer tot bedaren
Of wat ston door in uniform met pet?
't Ettens Mannenkoor en de dorpsfanfare

Ze brachten de jubilaris en zien gade
As gold 't een feodaal gekroonde vorst
Een olderwetse hoempapa serenade
De zaal zong met uut volle borst

De jubilaris heurde 't glunderend aan
En toen e eindelek op 't podium stond
Ston e door te pronken as 'n trotse haan
Met al die onvewachte veren in zien kont

Hi-j had tenslotte 't letste woord
En kwam met 'n iezersterk vehaal
Von alle spraekers geweldig in hun soort
En kreeg een staond applaus uut de zaal

Laats was de veurzittershamer een paar keer onderwerp van gesprek, woordeur mien een vemaal te binnen schaut, dat mien al 's ter ore was gekommen. 't Spöllen zich af bi-j 'n soort dialekgroepjen, niet al te ver hier vandaan, dat zich 'De Platpraoteri-je' numen. De veurzitter doorvan gebruiken eigelek nooit den hamer umdat e dat niet neudig von. Maor d'r waren een paar luj die eengaal everal deurhen zatten te praoten, ok as hi-j um andach vroeg. En de ergste doorvan was ene Hendrik. Zodoende had de veurzitter den hamer weer teveurschien gehaald um 'n bitjen orde in de chaos te können scheppen. Maor wat hi-j ok hameren en hameren, Hendrik praotten altied maor deur. Den Hendrik den had ech een plaat veur de kop.

Op een gegeven moment, deur wie dat moment gegeven was dut hier niet terzake, was de veurzitter 't helemaal zat. Hi-j wed zo köppig dat hi-j de hamer pakken en (i-j vezint 't niet, hoewel ik door gin moeite met heb) Hendrik, den vlak bi-j hum zat, d'r 'n tikjen met veur de kop wol geven. Now en dat ging, umdat hij nogal mies was, wel 'n bitjen hadder as dat de bedoeling was. Maor 't mooiste (now ja, het mooiste?) was dat hi-j d'r gin raekening met had gehollen dat Hendrik dus, zoas gezeg, een plaat veur de kop had. En wat gebeuren d'r? D'n hamer kwam as een boemerang terug en de veurzitter kreeg um eiges midden veur de hesses veur.

't Duren enige tied veur e weer anspraekboor was, maor hi-j was wel 'n stuksken van de film kwiet en hi-j wis op dat moment amper dat hi-j de veurzitter was.

Toen hi-j dat weer metkreeg zei e meteen dat hi-j onmiddellijk as veurzitter stoppen. Um te kieken of hi-j weer helemaal bi-j de tied was, wedden hum nog enkele vraogen gesteld. Een doorvan was de vraog (heel toepasselek): Wat betekent WALD? Hi-j mompelen iets van: "Wi-j Achterhoekers Lult Dom". Now, dan bu'j toch nog wel 'n heel end weg!

Bi-j de volgende vegadering mos d'r dus een ni-je veurzitter wodden gekaozen. En, he'k mien laoten vetellen, i-j gleuf 't niet, Hendrik, den praotzak, wed de ni-je veurzitter. Want zo, dachten ze door, Hendrik het een paar eigenschappen die hum door bi-j uutstek geschik veur maken: Hi-j het een dikke plaat veur de kop, heel erg makkelek veur een veurzitter, en hi-j het altied de rebbel los. At de veurzitter altied de rebbel los het, dan is dat heel gewoon, dacht i-j ok nie?

Elke geliekenis met bestaonde pesonen of gebeurtenissen berus op zuver toeval.

Mien klasgenoten

deur Helga

Een kôt vahaaltje aover mien klasgenoten. Wi-j bunt allemaol nog net van de eerste helf van de veurege eeuw, van 1940. Nao de oorlog kwammen wi-j op school in Werth, Duitsland. Werth is een klein dörpken en wi-j zaten met twee of drie klassen bi-jmekaar in één lokaal. Dat was 'n helen trop.

Ik mos al veur dag en dauw met mien drie bruurs op pad um op tied op school te kommen. Acht uur begon de les. Um zeuven uur gingen wi-j al van huus, aover een smal paedjen, langs het karrespoor, deur het grote bos. As wi-j langs een boerderi-j kwammen, was door altied 'n kefferd van 'n hond en dan mieken wi-j gauw dat wi-j wegwkwammen. Wi-j liepen dan wiejer 't bos uut töt 'n kleine brug, meer 'n duker en dan mossen wi-j deur 't hekken van een wei. In den wei liep vaak 'n lilleke bulle en dan mos i-j ow waren. Wi-j liepen dan rap deur de wei en deien 't hekken veural goed achter ons dich. Doornao was 't nog een klein endjen naor onze school. De kerktoren zaggen wi-j al van wiedaf en door mossen wi-j dan opan. Meestal wazzen wi-j de eersten en dan mochten wi-j vas naor binnen um ons op te warmen bi-j de ronde kachel den al lekker warm was gestäök.

De meesten van mien klas woonden in het dörp zelf en toch was der een deerntjen dat vaker te laat kwam. Eigelek hoeven zi-j alleen maor de straot aover te staeken en dan was ze al bi-j de school. Ik wet nog dat ze veur straf wel 's derteg keer op mos schrieven: 'Op tied kommen' of ok wel 's in de hoek mos staon. Dat hoeven ze vandaag de dag niet meer te waogen.

Een keer in de waek kregen wi-j uut de kop raeken. Dan ging de meester veur ons zitten op een hoge stoel en wi-j mossen dan netjes met de armen aover mekaar gaon zitten.

Helga zit bi-jnao helemaol achteraan met dat lichte blusken an

En dan begon e: alle taofels die wi-j mossen kennen, kwammen an de beurt, optel- en aftrek-sommen töt het uur um was. Iedereen kwam an de beurt. De meester was bes wel 'n adege man, a'j maor daej wat e zei! Een keer in de waek kregen wi-j vrolluj hand-werken. Wi-j leerden sök stoppen, breien en häöken, maor ok uutstukken op een lap woor 'n gat in zat. Door mossen wi-j dan weer

'n ni-j stuk inzetten, alles met de hand. De juffrouw kwam dan af en toe rond of 't netjes gebeuren, veural de huukskes mossen der goed inzitten. Mooie borduurstaeken veur op een letterlap hebben wi-j ok motten leren. As vrouw mossen wi-j alles kunnen. 'Veur later' zei de juffrouw dan. Onder dat handwerken gingen wi-j ok wel 's zingen, veural Heimatlieder die wi-j geleerd hadden: 'Im schönsten Wiesengrunde' of 'Horch was kommt von draussen rein.' Ok wed der wel 's 'n mooi verhaal veurgelaezen. 't Was toen bes wel 'n fijne tied zo onder mekaar.

De laatste twee, drie jaar hebben wi-j nog op de ni-je school gezaeten den toen gebouwd wier. Den school had meer lokalen en centrale vewarming. 't Was allemaol 'n stuk rummer. Ook onze spölplaats buten was groter en door konnen de jonges voetballen en ravotten. Wi-j deerntjes gingen dan hinkelen, töwke springen, kaatseballen tegen de muur en wie het dan 't langste volhiel, had gewonnen.

Hier steet Helga veuraan, tweede van links

In de tied dat wi-j op de ni-je school zatten, kreeg onze klas ok een keer in de waek catechesatie. Dat is biebelkennis en doorveur kwam dan onze dominee. Hi-j bereidden ons veur um beleidenis te doen, dat wil zeggen, dan moch i-j ook naor het aovendmaal: i-j was dan lid van de kerk. Dat was dan meteen de afsluting van de ach jaar die i-j naor school was gewes.

Nao de afsluting van onze schooltied heb ik een betrekking in Dörkem gezoch, Door was een muziekschool en door wol ik in verder. Ik leren door mien man kennen en deur 't trouwen bun ik Nederlandse gewodden. 'Aoveral bakken ze brood,' zei mien moeder. Die vehuzen ooit van Nederland naor Duitsland. Muziek maken doe'k altied nog.

Wi-j hebben as klasgenoten joren niks van mekaar geheurd of gezien tötdat ik in negentientachtig 'n telefoontje kreeg met 't berich dat een van onze klasgenootjes gestorven was. Ze was net veertig gewodden en 't was 'n vroleke opgewekte vrouw. In de klas was zi-j altied de gangmaakster. Ze hebben iedereen uut onze klas kunnen bereiken en allemaol zun ze metgewes um afscheid van heur te nemmen.

Den middag was 't net een reünie met koffie drinken in de zaal. Der kwammen weer olde vehalen naor baoven en zelfs had nog iemand 'n foto bi-j zich woor wi-j allemaol opstonden. Ook Liesbeth die der now niet meer is en ons den middag bi-jmekeer gebrach had. Den middag is der toch weer een band ontstaon en wi-j spraken af dat 't zo fijn zol zun um een of twee keer in 't jaar samen 'n köpken koffie te drinken. Van die tied af kommen wi-j nog bi-jmekeer en drinken ons 'n lekker köpken koffie met Kuchen.

Inmiddels is het al achtendertig jaar dat wi-j mekaar steeds weer zien, maor now gaon wi-j örges naor toe en laoten wi-j ons vewennen met een lekker onbijt.

Wi-j bun allemaol older gewodden: *de een het dit en de ander dat en allemaol hebt ze wat.* Ik haop wel dat wi-j dit nog 'n flink hötjen meugen doen.

The musical score is written in 4/4 time. The vocal line is in the treble clef, and the guitar accompaniment is in the bass clef. The lyrics are in Dutch. The score consists of five systems of music. The first system starts with the guitar playing a C chord. The lyrics are: "Horch was kommt von drau - ßen rein? Hol - la - hi, hol - la - ho,". The second system continues with: "wird wohl mein Feins - lieb - chen sein, hol - la - hi a - ho." The third system has: "Geht vor - bei und - schaut nicht 'rein, hol - la -". The fourth system has: "hi, hol - la - ho, wird's wohl nicht ge -". The fifth system has: "we - sen sein, hol - la hi - a - ho - !". The guitar accompaniment uses various chords: C, G7, F, and C.

!Horch was kommt von drau - ßen rein? Hol - la - hi, hol - la - ho,
 wird wohl mein Feins - lieb - chen sein, hol - la - hi a - ho.
 Geht vor - bei und - schaut nicht 'rein, hol - la -
 hi, hol - la - ho, wird's wohl nicht ge -
 we - sen sein, hol - la hi - a - ho - !

1. Horch, was kommt von draußen rein? Hollahi, hollaho!
Wird wohl mein Feinsliebchen sein. Hollahiaho!
Geht vorbei und schaut nicht rein, hollahi, hollaho,
wirds wohl nicht gewesen sein. Hollahiaho!

2. Leute haben's oft gesagt, hollahi, hollaho,
was ich für'n Feinsliebchen hab. Hollahiaho!
Lass sie reden, schweig fein still, hollahi, hollaho,
kann ja lieben, wen ich will. Hollahiaho!

3. Sagt mir, Leute, ganz gewiß – hollahi, hollaho,
Was das für ein Lieben ist – Hollahiaho!
Die ich liebe, krieg ich nicht – hollahi, hollaho,
Und 'ne andre mag ich nicht – Hollahiaho!

4. Wenn mein Liebchen Hochzeit hat, hollahi, hollaho,
ist für mich ein Trauertag. Hollahiaho!
Geh ich in mein Kämmerlein, hollahi, hollaho,
trage meinen Schmerz allein. Hollahiaho!

Veur de liefhebbers van 'n eeuwigen goeie afloop, hieronder nog effen de letste twee coupletten van dit schone lied.

5. Wenn ich dann gestorben bin – hollahi, hollaho,
Trägt man mich zum Grabe hin – Hollahiaho!
Setzt mir einen Leichenstein – hollahi, hollaho,
Pflanzt nicht drauf „Vergißnicht mein“ – Hollahiaho!

6. Wenn ich dann im Himmel bin – hollahi, hollaho,
Ist mein Liebchen auch darin – Hollahiaho!
Denn es ist ein alter Brauch – hollahi, hollaho,
Was sich liebt, das kriegt sich auch – Hollahiaho!

Opdat wi-j niet vegaeten

deur Joop

Een joor is weer veurbi-j gegaon
Het is meert en 't lich begint te lengen
Een ni-je lente is weer opgestaon
Met dagen die ons warmte brengen

Wanneer vogels weer hun nesten bouwen
Boeren zaejen op velden en op enken
Haopend op 'n rieke oogst in goed vetrouwen
Meert, de maond ok woorin wi-j herdenken

Herdenken hoe mannen, hoe soldaoten
Bi-j het blussen van een grote wereldbrand
Hier veur ons hun laeven mosten laoten
As bevri-jders uut een heel ver land

Woorin wi-j herdenken, vijf joor van onderdrukking
Van bruut geweld, ellende, honger en van vrees
Vijf joor strijd tegen botte macht, arrogantie en mislukking
De bevrijders: Amerikanen, Engelsen en menig Canadees

Toen in meert, capituleerde een misdadig bewind
Wed het geweld nao vijf joren eindelek gestaak
Toen, in meert, ik was nog maor een kind
Toch op dat moment veur het laeven geraak

Dat der 'n end kwam an het vegieten van onschuldig bloed
En hoe bevrijders ons bevrijdden met vereende krachten
Nao al die joren, wetten wi-j nog maor al te goed
Met wat veur offers zij ons die vri-jheid brachten

De maond van meert woorop wi-j ok vandaag nog
Weer herinnerd wodden an die donkere tied
Ook al is het zovol joren later toch,
Vegaeten meugen wi-j dat zeker niet

Opdat volkeren nooit opni-j weer vevallen
In barbaars gedrag zo onmaetboor groot
Te völ jonge strijders betaalden met z'n allen
Toen veur onze vri-jheid met hun dood

De tied, zo leert het laeven, heelt alle wonden
Het is ok zo lang geleien now alweer
De generatie die het bewust het ondervonden
Wödt elk joor kleiner en is der straks niet meer

Meugen ni-je generaties telkens weer blieven herdenken
De joren van tirannie, onderdrukking en nodeloos geweld
Hoe onversaagde bevrijders ons de vri-jheid kwammen schenken
Ver van huus en heerd en eigen land; opdat wi-j niet vegaeten.

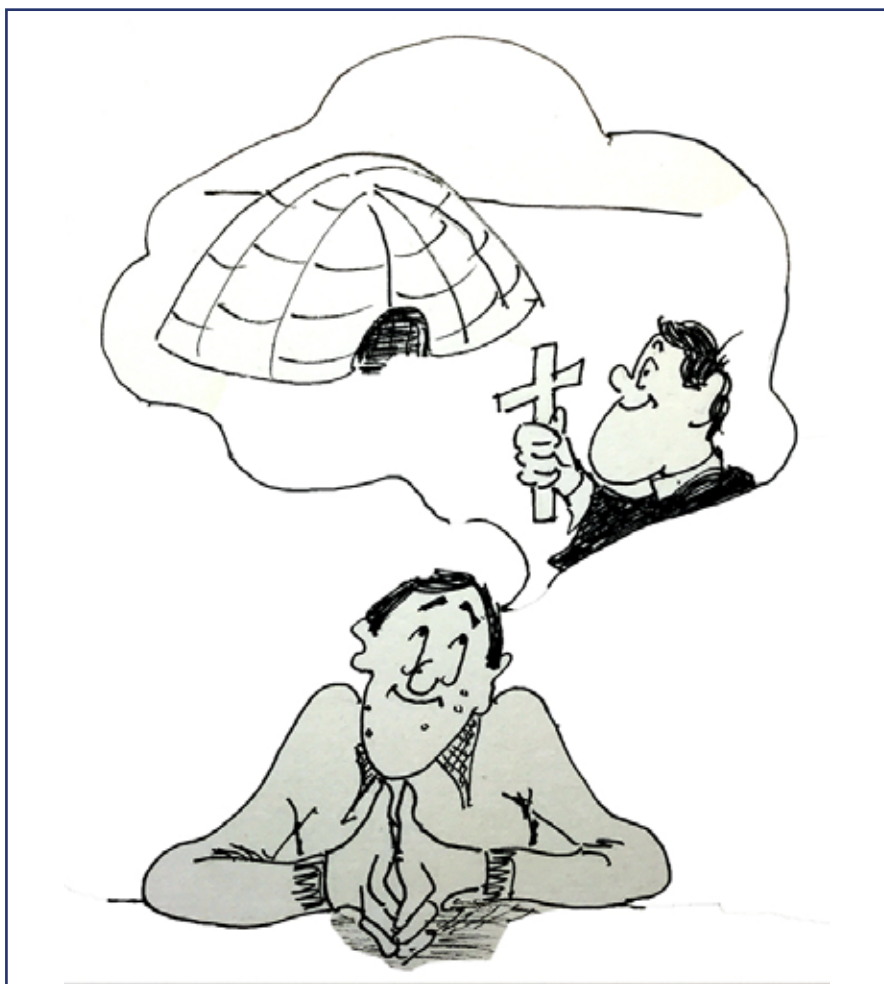
Een inkiek in 't kloosterlaeven as aspirant hemelpiloot

deur Ben (Zuwents dialek)

Acht september 1961 begon veur mien de opleiding (inwi-jding, introductie) töt kloosterling bij de Paoters Oblaten van de Onbevleete Maagd Maria. De opleiding veur latere roopingen in Duven ha'k af-eslottene. Wi-j gingen naor Evertsoord (Grashoek), 't klooster Oeze Lieve Vrouw ter Peel, (momenteel een vrouwengevangenis) 'n klein gehucht, af-eslottene van de boetenwaerld in de Peel vlak bi-j Sevenum. Ne plek van röst en ruimte. Wi-j begonnen an 't noviciaat, een joor van bezinning op 't laeven in een kloostergemeenschap. Dit onder leiding van een novicemeister, paoter Arnold ten Tusscher, ne rasechten Tukker, geboorteg in Borne. Paoter Ten Tusscher had drie functies, hij was rector/overste, econoom en novicemeister. Met disse drie taken was hee neet arg bli-j, met name met de taak als novicemeister. Hee veulde dat hee door eigelek neet meer geschikt veur was. Hee

kon namelek neet oet de veute met de veranderende en ni-je mentaliteit van de jongeleu. 't Het 'n paar joor eduurd, veurd dat hee zien superieuren doorvan het kunnen oavertugen. In 1964 werd hee as novicemeister en overste op-evolg.

Zelf he'k dit joor ervaren as een van de meest waardeloze oet mien laeven. Ik krece as opdracht met um te helpen op de boerderi-je en het onderhold van den boomgaard. Nao 'n paar dage les ehad te hemmen in het sneuen, mos ik mien op mien eentjen maor zeen te redden. Ik was vri-j-esteld van allerlei geestelijke oefeningen, want later in ow warkzame laeven mos i-j dat ok maor naor eigen inzicht zeen in te vullen. Enige maonden bun'k drok

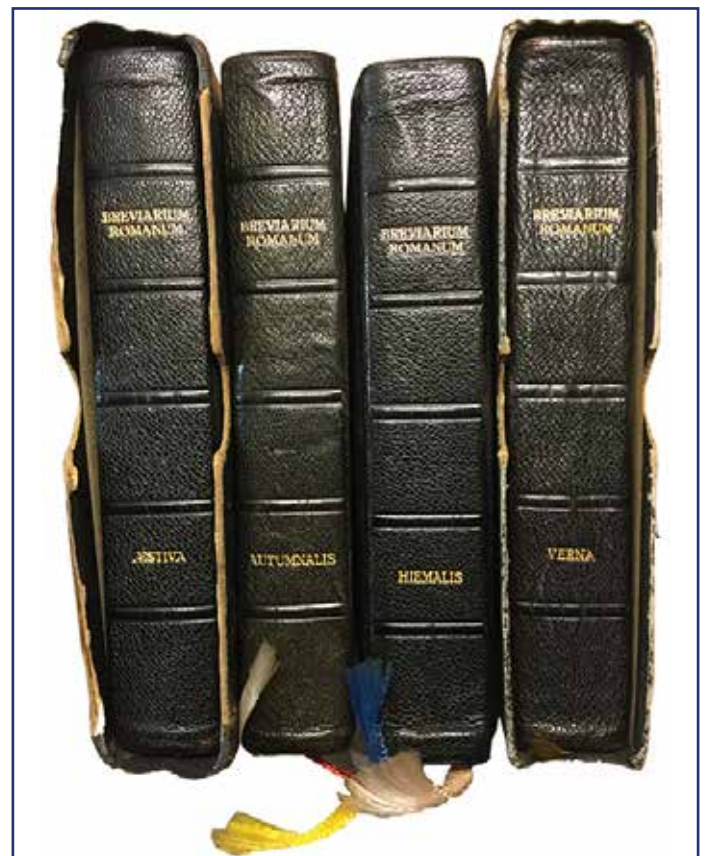
ewest met 't sneuen van de appel- en perebeume. Den boomgaard was ruim 4,5 hectare groot. Soms was 't hatstikke kold. 'n Veurken af en too deed wonderen. Ik had ne tonne eschikt emaaft veur 't stoken van 'n veurken deur 't sneu-afval hievrue te gebroeken. Af en too miene hande te warmen was gin oaverdreven luxe. Ik had net zo good naor ne boer kunnen gaon as boerenknech.

Tevens was ik der nog hoesslachter bi-j. Paoter Ten Tusscher had eheurd dat mien vader hoesslachter was, dus dan mos ik der ok wal wat van kunnen. Mislukken bepaolde dinge

dan mos ik der maor balkenbri-j van maken. Ik kreeg pmissie um ne halven dag bi-j de dorpsslager bi-j te scholen en doornao mos ik mien maor zeen te reddén. Dissen novice-meister was ok degene dee mien jeugddreum in diggelen het egooid. Volgens 'm was ik neet geschikt as missionaris bi-j de Eskimo's. Ik zol te sociaal minded zun en hee vond da'k meer eschikt was as bevobbeld econoom binnen de kloostergemeenschap, hetgeen ik zelf helemaol neet zag zitten.

Iedere religieuze orde of congregatie kent 'n noviciaat. Doormet wödt bedoeld dat kandidaten dee zich as lid willen binden an 'n orde of congregatie, een proefperiode hebben dee veur-eschrevene wödt deur 't kärkelek wetbook. Hoo disse periode er oetzut, wödt in-evuld c.q geconcretiseerd en vast-elegd in de regel en de constituties van de orde of congregatie. Het noviciaat wödt eleid deur 'n novicemeister. Dissen vezörgt de inleidingen en conferenties, hee begeleidt de novicen en is verantwoordelijk veur advisering en besloetvorming aover 't veloop van de proefperiode. Hee

maakt heel concreet dudelek hoo 't noviciaat verlöp. Dit is derhalve sterk afhankelijk van diens persoonlijkheid, visie op het kloosterlaeven, religiositeit en mensenkennis. Hee bepaalt hoo de dage en wekken van de novicen d'r oetzeen. Het doel van 't noviciaat is um te onderzoeken of hi-j eschikt is veur 't kloosterlaeven in disse congregatie, maor ok of dit laeven geschikt is veur de kandidaat. Hee maakt kennis met de spiritualiteit van de orde en met de praktijk van laeven in de religieuze gemeenschap. Disse kennismaking bestaat oet 'n dagelijks laeven en oefeningen dee de religieuze holding van de kandidaat verdepén. Biebellaezing, geesteleke laezing, hoesholdeleke warkzaamheden, gemeenschapszin, de stilte onderhouden, vormen van botedoening, kennismaking met de geschiedenis, spiritualiteit, regel en gebroeken van de religieuze gemeenschap. Onder leiding van de novicemeister wödt onderzoch of de kandidaat en het kloosterlaeven geestelijk en lichamelijk bi-j mekare passen. De novice kan dus besloeten um te vertrekken as hee tot de conclusie kump dat 't gin goeie keuze is ewes um in te treden. Hee kan echter ok weg-ezondene worden as de novicemeister concludeert dat de kandidaat neet past in het kloosterlaeven, hetgeen met vief klasgenoten is ebeurd.

Bi-j anvang, too 't klooster in de Sevenumse Peel werd esticht, spölde bi-j veur- en tegenstanders 't argument, dat 't klooster eenzaam elegene was. 't Was ver verwierd van darp

en stad en moeilijk te bereiken met het openbaar vervoer. As noviciaat lag 't echter, althans dat vond men, op ne ideale plaatse, woor de kandidaat in alle röst ver van alle eerdse veleiding, konnen toogreuen naor 't kloosterleven. In principe was tiedens 't noviciaat contact met de boetenwaeld taboe. Ok mocht i-j tiedens dit joor neet naor hoes. 't Contac met thoes en de familie ging per brief. Den mos i-j geopend inleveren bi-j de novicemeister. Ok terugkommende post werd geopend en bekeken.

't Begin van 't noviciaat was de dag woorop de ni-jelingen werden "ingekleed". De af-sloeting vond plaats met de aflegging van de tiedeleke geloften van armood, zuverheid en gehoorzaamheid. In principe volgden alle dage 'n zelfde stramien: Een dag begon met opstaon um zes uur. Nao ow ewassen en an-ekleed te hebben, ging i-j naor de kapelle veur de eerste gebedsbijeenkoms; volgens 't brevier werden de nachtelijke en ochtendgebeden edaone, gevolgd deur meditatie en de H. Mis. Nao 't volgende breviergebed werd, in alle stilte, ontbeten. Doornao was der tied um de berren op te maken en zich te wi-jden an de handwarktaak dee men had: köster, kapper, zekenverzorger etc. etc. De novicen werden ok in-ezet bi-j de warkzaamheden op de boerderi-je, de boomgaard of hoonderslachteri-je. De warkzaamheden werden in stilte verricht. Tiedens de ochtend was der meestal nog ne bi-jeenkomst veur lezing of heeld de novice meister ne conferentie vanoet de regel van de congregatie ter instructie of verdeping. De rest van de tied werd besteed an arbeid of studie.

Um twaalf uur was der weer ne gebedsbi-jeenkoms veur breviergebed en gewetensonderzoek. Tiedens 't meddagaeten – der moch neet epraot worden – werd der veur-elezene oet de 'Navolging van Christus' of 'n ander book van bevobbeld ne heilige. Nao de recreatie weer tied van warken of studeren, onderbrokkene deur ne bi-jeenkoms veur 't breviergebed, geestelijke laezing of rozenkransgebed. 't Brevier besteet oet vier beuke. *Estiva* (Lente) *Verna* (Zommer) *Autumnalis* (Harfs) *Hiemalis* (Winter). 't Breviergebed beston oet: De *Metten* (middernachgebed) *Lauden* (Morgengebed) *Priem* (zes uur) *Terts* (negen uur) *Sext* (twaalf uur), *none* (vijftien uur) *Vespers* (zeuventien uur), *Completen* 20 uur danwel de dag-sluiting. '*In manus tuas Domine*' (In ow hande o Heer leg ik mien geest) Nao 't aovondetten was der later op den aovond nog tied veur recreatie, waarin epraot werd, spelletjes edaone etc. etc. De dag kende dus 't ritme dat alle kloostercongregaties hebben in de afwisseling van breviergebed en wark. Toch zien der veschillen ontstaon deurdat 't accent deur de novicemeister verschillend oet-elegd werd. De stiel van leidinggeven en begeleiden varieerde, afhankelijk van deens persoonlijkheid. Enerzijds de meer meditatief ingestelde houding en anderzijds de meer praktisch gerichte houding van: der mot ok brood op de planke kommen. Ok de novicen zelf reageerden verschillend. Hun kritische opmarkingen konden voeren tot bi-jstelling van 't dagprogramma. Nao 't noviciaat begonnen de fraters met hun opleiding filosofie, nao twee jaor evolgd deur de studie theologie (veer joor) in bestaonde opleidingsinstituten van de congregatie elders in Europa. Men kon kiezen veur Hünfeld (Duitsland) Solignac (Frankrijk) Rome (Italië), Velaines (Wallonië) en Gijzegem (Vlaanderen). Ik heb ekozene veur Velaines, een plaetsken op de Frans-Belgische grens. De voertaal was Frans. Wi-j zaten door met veschillende nationaliteiten: Congolezen, Polen, Nederlan-

ders en Belgen. Nao drie jaar kwamen ze terugge naar Sevenum om zich in ne retraite veur te bereiden op de eeuwige geloften. De studie werd dan nog 'n jaar veurt-ezet, töt an de priesterwi-jding. Doornao werden ze oet-ezondene naor 'n missiegebied of werd hun 'n klooster in Nederland as standplaatse an-ewezene.

In de periode 1949 – 1966 hebben achttien groepen fraters hun noviciaat edaone in Onze Lieve Vrouw Ter Peel. In 1967 is O.L.V. Ter Peel gestopt as noviciaat. Dit mede deur de ontwikkelingen van de jaren zestig. Johannes XXIII was paus. Hee reep 't Tweede Vaticaans Concilie bijeen. Dit ter verni-jing en anpassing van de karke an de eisen van de moderne tied. Paus Paulus VI zette het Tweede Vaticaans Concilie voort, maor veule besluiten werden terug-edraejd. Onder Johannes XXIII was het bi-jnao zowied dat priesters mochten trouwen (Huub Oosterhuis was een van de veurstanders). Op dit concilie is der veule terug-edraejd. Onder Paus Johannes Paulus II, de Poolse Paus, werd heel völle weer van baoven af eregeld. De karke werd een regeltjeskarke. Men vegat draagvlak te creëren. De läögloop, de ontkarkeling was begonnen. De Poolse Paus het een flink aantal kardinalen beneumd, allemaol zuver in de leer en arg conservatief. Door kom i-j neet meer van af. De zondag was gin rustdag meer, o.a ok een gevolg van de toegenommen welvaart en toonemmende vri-jetiedsindustrie. Op zondag zitten de leu neet meer thoes. Nee zee trekken der opoet. Van ne saaien dag werd 't een gezellige oetgaonsdag. Zo ging 't in 't klooster ok. Van de vieftien klasgenoten zitten der nog twee in 't ambt, de rest is oet-etredene. Ieder jaar he'w ne reunie. De leste vijf jaar met de vrouwleu derbi-j. Hatstikke gemeudeljk en gezellig, dit mede dankzij de jaren zestig.

't atelier van Gradje

deur Joop

In een nog niet zo lang veurbi-j verleden wonen en werken in 't liefleke, landelek gelaegen dörpken Etten een geweldig mooie en biezondere man. Met mooi bedoel ik niet dat de persoon woor 't hier um geet moeders mooiste was. Vas niet, al is 'mooi' altied een rekboor begrip woorbi-j de meningen nog wel 's können veschillen. Van een beroemd schilderij van Van Gogh zeggen de geleerden ok vaak dat 't mooi is van lillekheid. Ik heb 't hier dan aover zien 'Eerpelaeters'. Door staon vas gin playboys op, mao mooi zun ze wel! In dat lich bezien was Gradjen – zo heit de hoofdpersoon van dit vemaal – een geweldig mooi mens.

Gradje wonen altied an de rand van 't dorp in een klein boerderi-jken met een schuurtjen en een paar tutenhök derumhen. Mao nao de koms van al die Vinex-wijken in 't dorp, is 't boerderi-jken een betjen in de vedrukking geraak, mao 't steet der altied nog wel. 't Is een mooi bedoeninkje, ech een bezienswaardigheid. A'j 't ooit 's wilt zien, dan kan dat. Dan mo'j veurbi-j de stoplichten rechtsaf gaon richting centrum. De 'Hogeschool' links laoten liggen, rechdeur gaon en bi-j 'De Torenflats', links, dan zie'j 't zo liggen, kan nie missen. Mao wi-j dwalen af, um op de eigenaar van al dat moois trug te kommen; op Gradjen dus. Hi-j was van huus uut boer, mao doornaos ok ambachtsman, kunstenaar en vri-jgezel. Hi-j was um 't zomaor 's te zeggen van alle markten thuus en had zien handjes niet vekeerd staon, was baovenal 'n heel beminlek mens den gin pier kwaod dei. Hi-j zol niet dörven. Het is natuurlek raozend interessant um 's naoder kennis te maken met Gradjen. En dan veural zien manier van laeven en werken. Dat 't een veelzijdig mens was is al wel dudelek. Gelukkig beschikken wi-j nog aover 'n antal foto's van zien woon- en werkplek. Now zeg een foto vaak niet alles, mao hier, in ons geval, geet dat niet op, het is een enorme bron van informatie. Lao'w 's beginnen met foto A.

Wat zien wi-j hier? Wel, dat is de toegang van Gradjes atelier. Ik zeg met nadruk: 'atelier', doormet wil ik zien kunstenaarsschap en creativiteit benadrukken. Hi-j het de deur op 'n kier staon, da's een teken van toegankelijkheid. Gradje vertrouwt iedereen en i-j könt zo bi-j 'm naor binnen lopen.

De rooie pannen contrasteren heel mooi met de zwatte holten veurkant. Um 't dak nog wat exclusiever te maken zun een antal rooie pannen vervangen deur blauwen en hier en door zun der een paar pannen achteloos vekeerd gelegd, heel verassend um te zien. De witte windveer is baoven de ingang weggelaoten, zodat de bezoeker een mooie in-kiek krig in de dakconstructie. Opvallend zun ok de sierende elementen an de onder- en baoven-kant van de zwatte planken. De grote holten deur scharniert middels 'n paar iezeren bladhengsels die met handgesmede slotschroeven op de deur bevestig zun. I-j ziet der mao één, mao 't is gebrukelek dat 'n deur altied an twee schanieren opgehangen wödt. Hier löp 't artistieke en 't ambachteleke van Gradje vloeiend in meka aover. Ok de forse iezeren grendel, smaakvol op 'n klusken an de deur bevestig, voltooit dit inventieve en graffineerde stuksken ambachtelek handwerk. Onder de grendel zit 'n iezeren plaatjen met doorop een ring gelas. Door is aover naogedach, immers i-j könt de ring as deurklink gebruiken en i-j könt de deur helemaal loszetten en dan met een windhaok veanke- ren. 't Gebouwtje an sich is prachtig gesitueerd in 'n weelderig stuksken gruu en vormt zo één geheel met de natuur. 't Is mooi um te zien dat dit schuurtjen niet old is, nee dit schuurtjen is tiedloos. Dan kommen wi-j bi-j 't volgende plaatjen: foto B.

In een veurig laeven was ik 'n antal joren timmerman en as ik now met die ogen naor dit plaatjen kiek dan begin ik meteen te watertanden. Zoas een chef-kok kan kieken naor twee gebraojen speenvarkens met franse truffels. In dit tableau steet één ding centraal en dat is de werkbank, of wat door veur deurgeet. 't Is een eigen ontwerp van Gradje en uniek in zien soort umdat der mao één van vevaardig is en deurum alleen al onbetaalboor veur de vezamelaar. Het blad is van gerecycled materiaal gemaak. An de rechterkant is der 'n stuk afgezaagd en dat is weer gebruik veur de linkerpoot, helemaal

in de gees van te- geswoordig: afval bestaat niet. De rechterpoot is een soort van pallet. Onder het blad zit nog 'n schap, on- dersteund deur 'n paar betonblokken, onverslietboor. Op 't blad staon twee grote dozen, een witte en een bru- ne. Wat der in die dozen zit en wat der nog meer op de bank lig door

kommen wi-j bi-j foto C nog op trug. Op 't schap en onder de bank staon twee oranje geëmailleerde braodpannen, merk DRU, en gevuld met klein grei: roestige spiekers, bouten, schruufkes en krammen, altied makkelek. Op de baovenste pot ligt ok nog 'n bus pur. Een wondermiddel; door köj steurende weeffouten in 'n holtconstructie mooi met vedoezelen, jao Gradje ging met de tied met. De butendeur steet los, wat een mooi lichteffect gif. Het gereedschap is heel uniek en divers, plusminus joren vijftig veurige eeuw. Wat opvilt is de grote stomphamer, vlak bi-j de ingang. Den zal Gradje in zien hoedanigheid as boer bes wel vaak gebruik hemmen bi-j 't vrechten. Lekker gauw veur de griep neergezet. Verder steet der 'n schup en wat kleine vrechpöoltjes. Rechts in de hoek steet 'n umgekeerd gruun aolievat en liggen wat planken op 'n holten kis. Baoven de werkbank hangen twee zagen, een olderwetse spanzaag en een modernere variant: de zaagbeugel. Hier motten wi-j toch weer constateren dat Gradje, as 'm dat baeter uitkwam, moeiteloos met de tied metging. Door getugen ok de twee stopcontacten van die baoven de werkbank bevestig zun.

Alleen wifi zal der nog wel ontbraoken hemmen. Links baoven de werkbank hink nog 'n opbergkasjen met twee dozen, heel aoverzichtelek a'j wet wat der inzit. An de ziedkant hangen, heel uitgekiend, nog 3 (drie) conserveblikjes. Prachtig veurbeeld hoe wegwerp-artikelen toch nog 'n tweede laeven können leiden. Het plafond bestaat uut 'n antal slieten en is wiejers open zodat 't lich d'r deurhen vilt, kunstenaars hollen door wel van. An de slieten hangen 'n antal kettingen, 'n olde poetsdoek en 'n rol draod. Achter de werkbank staon nog 'n stuk of wat rieten matten opgeslagen, maggen natuurlek niet nat wodden, vandoor, alhoewel?? Der is nog völle meer te zien, mao um dat goed te können bekijken kö'w baeter aoverschakelen naor foto C.

Hier zien wi-j 't atelier vanuut 'n andere invalshoek. Op de veurgrond een paar zinken teilen, op 'n boerderi-j onmisbaar. Doorachter 'n witte kis met zo te zien 'n olde knalpot van zien trekker, want den het e ok nog 'n hötjen gehad. Door weer achter nog 'n grotere holten kis, den as onderstel diens dut

veur 'n bred, samen vormen ze weer 'n klein werkbankjen, veur 't fienere werk zo'w mao zeggen. Aan 't tussenwandje hangen op 'n wit geplastificeerde spaanplaat nog 'n antal touwen en een handzaag, groot formaat. As wi-j now onze blik weer naor links wenden, dan zien wi-j vanuut 'n ander perspectief de centrale werkbank weer. Midden op de bank een sigarekisjen, merk Agio. Door zollen wel spiekertjes of schruufkes in zitten, vas gin sigaren want in 't atelier mocht niet gerook wodden. Op de hoek van de werkbank steet 'n witte kartonnen doos met 'n emmer aovergebleven muursaus. Den doos het in een eerder laeven diensgedaon veur 't vervoer van eieren, negentig stuks können derin vepakt wodden. Wiejers staon der ok nog acht conserveblikjes op de werkbank. 't Is niet dudelek wat der allemaol in zit, mao dat lut zich raojen. Baoven de werkbank zit in 'n holten rekje wat handgereedschap gestaoken. Ik zie een metseltroefel en twee heggesceren en iets hoger nog twee handzagen. Helemaol links steet 'n stuk van een iezeren balk – H-profiel – het vas diensgedaon as 'n klein aambeeldjen. Baoven de witte pot hink nog 'n winkelhaak, onmisboor veur goed timmerwerk. Naos de DRU-pot, onder de werkbank, liggen nog wat resstukskes holt. 'Zunigheid met vleit bouwt huzen as kastelen' mot Gradje gedach hemmen bi-j 't koesteren van alle kleine stukskes afval. In combinatie met zien indrukwekkend atelier zol 'm dat ok bes wel 's geluk können zun.

Tot slot

Welke conclusies können wi-j now trekken nao 't bestuderen van disse drie foto's?

1. Gradje was een verwoed vezamelaar.
2. Hi-j was heel creatief in het bedenken van opbergsystemen.
3. Hi-j roken dure sigaren.
4. Hi-j was een liefhebber van voedsel uit blik.
5. Hi-j was 'n moderne timmerman, getuge zien bus met pur.

Herman van Velzen

veurzitter Jan

Een van de mooiste spanduur die de kinderen bi-j zich hadden met de protes-optocht in Den Haag van ik: *'Safe the planet. It's the only one with chocolat!'* Sukkela dus en ik was 't der helemaal met eens.

Van de waek ha'k effen niks te doen en toen halen ik 't mien in de kop um 'n stuksken van mien beruumde plaatsgenoot Herman van Velzen um te zetten naor 'n wat modernere versie én in de Wald-spelling. Ik was 'n betjen an't blaen in delpher.nl en toen von ik 't onderstaonde stuksken dat ok gong aover sukkela. A'j 's een keer niks te doen heb, mo'j ok 's effen gaon zuken in delpher.nl Wa'j door allemaal tegenkomp!

Now kump 'n stuksken van de schriever den baovenan de bladzi-j genuumd wödt. A'j het origineel uut de Graafschap-bode van 1943 wil laezen, mo'j hieronder maor weer's klikken. Op de volgende bladzi-jden steet mien vri-je vetaling.

De Graafschap-bode : nieuws- en advertentieblad voor stad- en amt-Doetinchem, Hummelo en Keppel, Wehl, Zeddam, 's ...
17-03-1944 ©7

men en navigeren

onden in deze krant

ken in deze krant

deren door deze krant

bruiksvoorwaarden

ails

Sukkela.

Deur
HERMAN VAN VELZEN.

't Is gebeurd dat Hendrikus Groot Heh. bedink un koelz uut de bossemiet trok en op pad ging. Zien vrouw, Griete met de strubben, ston bi' de achterdeure en kek um nao.

„Zet maor da'j goot wat losklopt,” reurn Griete um nao.

Hendrikus stök allene zien koelz effen in de loch en treun veurlichtig wieter oaver 't smalle greskentjen tusschen de bouwvoore en 't pad. 't Was knoierig weer. De weagen en paaje leien vezoppen en de wagenspoors stonnen met vieklen vol broen modderig water. Zoo now en dan kwam d'r un echte Meertsche spierlingbuije dwars oaver den enk soezen. Dan stök Hendrikus zien broen vanden kop in 't weer en knep zien kleine, slimme eukses stief dichte. Maor Hendrikus wis wat e wol en steurn zich an gin weer of wind.

Hi'j had un groote familie van zien kante en van zien vrouws kante ook. 't Wazzen allemaal lue dee zich redden kont en dee 'ezörgd hadden veur un natten dag, of veur un dreuen dag, zoo a'j 't nuumen wilt. Hendrikus had ook wei 'ezörgd zoo stiekum, maor daor wier gin mensche wat van gewan. 't Was un golden tied veur Hendrikus, maor hi'j klagen steed en been. O den oorlog, wat duurn den toch lange! Was t'r maor es un ende neetwaor? Hendrikus kon me 't eene ooge grienen en met 't andere ooge lachen. En de familie had 'ezörgd, dat wis Hendrikus krek.

Eers ging Hendrikus nao Soppen Rentjen, dat was zien vrouws zuster. Met d'r ketter ston e op de groote deale van de Soppen'te. Rentjen was allene in huus.

„Zee Hendrikus, kom i'j d'r nog deur 'met dit slechte weer?’ vroeg Rentjen.

Hendrikus zuchten. „Mo'k wel,” zei Hendrikus. „Mo'k wel.”

„Toch gin ongemak thuns?”

„Ne..... ongemak zoazer neet, maor.....”

„Komt t'r in. Kold a'j hier zoo staot op de deale,” neuzen Rentjen.

Hendrikus klavesteren Rentjen nao de gang deur nao de kökken.

„Griete hef 't un bitjen in de maage,” zei Hendrikus, dee zich bi' 't fenuut 'eet hadde.

„Klaagt völle iuu oaver tegeswoordig,” meenen Rentjen.

„Z'j kan d'r zoo rechte niks deur kriegen. Koffiesurrogaat kan ze neet lien en klaor melk kump tegen eur in. Z'j kan 't neet vot kriegen. I'j wet, Griete is gin pinsel en at ze op de boel löt staon is 't wel meenens.”

„Jao jao..... jao jao..... Maage van odder. Koldigheid zeker.”

„Ik wette 't neet,” zei Hendrikus. „Z'j hef mien hierhen 'estuurd. Z'j meenen dat i'j iuu wat sukkela, in'ekoft hadden vroeger al.”

Rentjen zeet daluk wat. Z'j porken es in 't fenuut en zetten un paar stuule liek. Dan zei ze:

„Och jao, un kleinigheid he'w nog wel 'ezörgd, maor de sukkela wödt toch beuun.”

„He'j dan niks meer? Un peksken of zoo? Griete hef t'r zo'n gebrek an.....”

Rentjen dach un storm nao.

„Och un peksken sukkela veur Griete at ze 't in de maage hef. Now jao..... O nee gin twee. Zoovölle he'w eiges neet. 't Is al vier jaar mo'j rektenen. Maor a'j es weer veleagen zit, gaot dan es nao 't den Oelenveers daor hebt ze ook wei 'ezörgd,” zei Mina.

A'j maor niks deur laot schemmeren tegen Hendrik Jan of een van de anderen. Hendrik Jan wil 't geels neet wetten, da'w nog veuroorlogische sukkela hebt.

„Bu'j wiezer. Ik kan de waffel wel too hollen en Griete dat wet i'j eiges wel.”

„Jao now, dan za'k ow un pekske geven.”

Rentjen sloffen nao de broodkaste en kreeg un groote bliken trommel van de boaveste banken. Hendrikus probeere um in den trommel te kleien, maor Rentjen was um te glad af. Hi'j kreeg niks te zeene. Hi'j heuren allene ritselen van papier.

„Doo mien twee pekskes Rentjen,” bid-den Hendrikus.

„Nee Hendrikus, dat doo'k neet. Een peksken za'k ow lang en meeg neet.”

„Ik zal ze ow goot betalen.”

„Een peksken, meer doo'k neet. Ik wille ook eiges wat hollen. Ik doo 't veur Griete, anders kreeg gin mensche wat.”

„Jao now. 't Is ook dankenswaard.”

Hendrikus vatten 't peksken sukkela an en stök 't in de tesse. „Griete zal d'r bli'j met weazen. Wat kost 't?”

„Twee kwatjes. 't Steet t'r op. A'j now nog es veleagen zit dan mo'j ook es an-kloppen bi'j Jannes op den Oelenveers, daor hebt ze nog genug. Mina hef t'r kots nog oaver 'epraot.”

„Dat he'j an gin dooven 'ezörgd Rentjen,” zei Hendrikus. Hi'j lei twee kwatjes op de taofel. „Astoebleef, daor is 't geld en now ga'k maor weer.”

„Wil i'j neet effen wachten op de koffie?”

„Nee ik gao maor gauw. 't Beste maor en bedankt.”

Hendrikus plearn wieter deur de modder en de spierlingbuijen nao Jannes op den Oelenveers.

Op den Oelenveers kreeg Hendrikus niks Sukkela.....? Bu'j now gek! Wee hef t'r now nog sukkela? Op den Distelkamp, dat kon weazen. Dee Garritjen was nog al un hezebezeze en had nog zoo van alles.

Hendrikus ging wieter nao den Distelkamp. Hi'j kreeg un peksken sukkela veur Griete dee 't zoo in de maage hadde.

Too Hendrikus 'aovens onder de steernentaore loch nao huus ging, had e zes pekskes sukkela in de tesse.

„Goot 'egaon?’ vroeg Griete.

„Bes. Onmundig bes. Alleene op den Oelenveers kon'k neet wat los kriegen. Dat dacht ik 'trouwen wel, dee hebt veur un ander nog nooit wat oaver 'ehad.”

„Gierig volk is dat toch,” schol Griete.

Un welke later. 't Kan ook veertien dagen weazen, had Soppen Rentjen un boodschap in 't darp. Z'j mos bi'j den kopperslager weazen. 't Was kold weer en de vrouw neugen eur met nao schitter bi'j de kachel.

„Ik zal ow un köpken koffie zetten,” zei de vrouw van den kopperslager.

„Lao'k ow danken. Ik drinke nooit gin koffie,” zei Rentjen.

„He'j dan zin in un köpken sukkela?”

„Now..... dat sla'k neet af,” zei Rentjen.

De vrouw van den kopperslager zetten un kop sukkela.

„Veduld, dee smik nog goot, da's nog beste. Hoo kom i'j daor now nog an? Of..... he'j nog olde veurraad?”

„O nee, veurraad he'w niks. Af en ton tikt de boas nog es un peksken op de kon in den zwatten handel.”

„Bo now dan. Wee hef dee dan noz?”

„Da zeg ik leever neet. De man wil 't neet wetten. Maor e'k 't ow vetelle, zal wel zoo slim neet weazen..... 't Is nog in de familie van ow.....”

„In de familie?”

„Bo jao..... Hebbedink..... Hendrikus Hebbedink.....”

„O..... Hendrikus.....”

„Jao den Hendrikus.....”

Rentjen mos 't köpken neerzetten, zoo trillen eur de vingers. „Smeelap” dacht ze. „Wat nimp e veur zo'n peksken?” vroog ze dan.

„Vief en twintig gulden,” zei de vrouw van den kopperslager. „'t Is jao völle geld maor un mensch duut al es wat now a'j niks meer kriegen kont.”

„Jao jao.....”

„A'j 'trouwen wat hemmen wilt, mo' d'r gauw bi'j weazen. Hi'j hef nog wei wat, maor hi'j zegt dat t'r gauw un tientien bi'j 't peksken op kump.”

„Zoo zoo.” Rentjen had now niks gi-tied meer. Z'j stoaf de leure uut en ging nao Hebbedink. Z'j sloog met de vöng op taofel en nuumen 't un schandaal. Z'j ging zoo van klanke, dat Griete eur bi'j den arm vatten en buuten de deure schoaf.

En now lig 'Hendrikus Hebbedink en Griete met de heele familie oaverhoop. „Wee wil met zo'n prutvolk nog te doone hemmen? Zukke gannefen!”

Griete is nog al familie-achtig en trik zich de ruzie met de familie nog al an. Maor Hendrikus zegt: „Laot hen, ik hebbe d'r un moeten cent an vleefend.”

Daor is zien naam Hebbedink veur.

tip:

Een van de leukste webpagina's die ik ken, is delpher.nl

Op den pagina kö'j van alles opzuken aover vroger. Zo kö'j in olde kranten laezen of ow vader, grootvader of 'n ander familielid ooit met justitie in aanraking is gewes, maor ok kö'j de veurpagina bekijken van kranten met 't ni-js van de dag voorop i-j bun geboren. en nog heel vö! meer!

Ooit ging Hendrik Groot Hebbedink met een stok in de hand op pad. Zien vrouw, Grietje met 't bösselheur, ston bi-j de achterdeur en kek 'm nao.

'Zörg maor da'j goed wat lospraot' riep Grietje 'm nao.

Hendrik stak alleen zien stok effen in de luch en liep veurzichtig wiejer aover de smalle berm tussen 't land en de weg. 't Was miezereg weer. De waegen en pajen wazzen zeiknat en de wagensporen stonnen vol bruun raegenwater. Zo now en dan kwam der 'n echte meertse raegen-, sneeuw- en hagelbuj dwas aover het hoger gelaegen bouwland soezen. Dan stak Hendrik zien bruun vebrande kop in 't weer en knep zien kleine heldere eugskes dicht. Maor Hendrik wis wat e wol en steuren zich an weer noch wind.

Hi-j had 'n grote familie van zien kant en ok van zien vrouws kant. 't Wazzen allemaol luj die zich goed konnen redden en die de boks niet kapot hadden. Hendrik had ok wel wat achter de hand, maor door wier gin mens van gewaar. 't Was 'n golden tied veur Hendrik, maor hi-j klagen steen en been. O, den oorlog, wat duren den toch lang! Hendrik kon met 't ene oog hulen en met 't andere oog lachen. En de familie had genug, dat wis Hendrik goed.

Eers ging Hendrik naor Soppen Rentjen, dat was de zuster van zien vrouw. Binnen drie kwartier ston e op de grote dael van de Sopperi-j. Rentjen was alleneg thuus.

'Zie Hendrik, kom i-j der nog deur met dit slechte weer?' vrog Rentjen.

Hendrik zuchtten. 'Mo'k wel,' zei Hendrik. 'Mo'k wel.'

'Toch gin naregheid thuus?'

'Nee... naregheid niet zo zeer, maor...'

'Kom der in. Kold zoas i-j hier staot op de dael' neudegen Rentjen uut.

Hendrik schoefelen Rentjen achternao, de gang deur naor de kökken.

'Grietje het 't 'n betjen an de maag' zei Hendrik, den bi-j 't fenuus was gaon zitten.

'Door klaagt völ luj aover tegeswoordeg' menen Rentjen.

'Zi-j kan niks binnenkriegen. Surrogaatkoffie kan ze niet li-jen en pure melk kump trug. Zi-j kan 't niet wegkriegen. I-j wet, Grietje is gin kwakerd en as ze klaagt is 't menes.'

'Jao jao... jao jao... Maag van streek, koldegheid zeker.'

'k wet 't niet,' zei Hendrik. Zi-j het mien hierhen gestuurd. Zi-j menen dat jullie wat sukkela ingekoch hadden, vrogger al.

Rentjen zei niet geliek wat. Zi-j porken wat in 't fenuus en zetten 'n paar stuuł liek. Toen zei ze: 'Och jao, 'n kleinegheid he'w nog wel bewaard, maor sukkela wödt toch wel schaars.'

'He'j dan niks meer? Un peksken of zo? Grietje het 't zo neudeg...'

Renjen dach 'n hötjen nao.

'Och 'n peksken sukkela veur Grietje as ze 't an de maag het. Now jao... O nee gin twee.

Zovöl he'w eiges niet. 't is al vier jaar mo'j raeken. Maor a'j 's weer velaegen zit, gao dan 's naor den Oelenveerd, door hebt ze ok wel wat bewaard' zei Mina.

A'j maor niks deur laot schemeren tegen Hendrik Jan of een van de anderen. Hendrik Jan wil 't ga niet wetten, da'w nog veuroorlogse sukkela hebt.'

'Kiek wel uut. Ik kan de kwakerd wel dichhollen en Grietje, dat we'j eiges wel.'

Jao now, dan za'k ow 'n pekske geven.'

Rentjen sloffen naor de broodkast en pakken 'n grote blikken trommel van de baoveste plank. Hendrik proberem um in de trommel te kieken, maor Rentjen was 'm te glad af. Hi-j kreg niks te zien. Hi-j heuren alleen ritselen van papier.

'Doe mien twee pekskes Rentjen' jammeren Hendrik.

'Nee Hendrik, dat doe'k niet. Een peksken mot genog zun en meer niet.'

'Ik zal ow der goed veur betalen.'

'Een peksken, meer doe'k niet. Ik wil ok eiges wat hollen. Ik doe 't veur Grietje, anders krig gin mens wat.'

'Jao now. I-j bunt zo al hatstikke bedank.'

Hendrik stak 't pekske sukkela in tes. 'Grietje zal der bli-j met zun. Wat kos 't?'

Twee kwatjes. 't Steet der op. A'j now nog 's velaegen zit, mo'j ok 's ankloppen bi-j Jan van de Oelenveers, door heb ze nog genog. Mina het der köts nog aover gepraot.'

Dat he'j an gin doven gezeg Rentjen'

zei Hendrik. hi-j lei twee kwatjes op taofel. 'Asteblijf, door is 't geld en now gao'k maor weer.'

'Wil i-j niet effen wachten op de koffie?'

'Nee, ik gao maor gauw. 't Beste maor en bedank.'

Hendrik ploeteren wiejer deur de modder en de natte raegen en sneeuwbuken naor Jan op de Oelenveers. Op de Oelenveers kreg Hendrik niks. 'Sukkela...? Bu'j now gek! Wie het der now nog sukkela?' Op den Distelkamp, dat kon waezen. Die Geritje was nogal 'n haaibaai en had nog zo van alles.

Hendrik ging wiejer naor den Distelkamp. Hi-j kreg 'n peksken sukkela veur Grietje die 't zo an de maag had.

Toen Hendrik 's aoves onder de heldere sterrenhemel naor huus gong, had e zes pekskes sukkela in tes.

‘Goed gegaon?’ vrog Grietje.

‘Best. Ommundeg best. Alleen op de Oeleveers kon’k niet wat loskriegen. Dat dach ik trouwes wel, die hemmen veur ’n ander nooit wat aover gehad.’

‘Giereg volk is dat toch’ schold Grietje.

’n Waek later, ’t kan ok veertien dagen waezen, dei Soppen Rentjen ’n boodschap in ’t dörp. Zi-j mos bi-j de kaoperslager waezen. ’t Was kold weer en de vrouw neudegen heur met naor achteren bi-j de kachel.

‘Ik zal ow ’n köpken koffie zetten’ zei de vrouw van de kaoperslager.

‘Bedank, maor ik drink nooit gin koffie’ zei Rentjen.

‘He’j dan zin in ’n köpken sukkela?’

‘Now... dat slao’k niet af’ zei Rentjen.

De vrouw van de kaoperslager zetten ’n köpken sukkela.

‘Veduld, dat smik nog goed, da’s nog beste. Hoe kom i-j door now nog an? Of he’j nog olde veurraad?’

‘O nee, veurraad he’w niks. Af en toe tik de baas nog ’s ’n peksken op de kop in de zwatte handel.’

‘Zo, now dan. Wie het die dan nog?’

‘Dat zeg ik liever niet. De man wil ’t niet wetten. Maor a’k ’t ow vetel, zal wel zo slim niet waezen... ’t Is nog in de familie van ow...’

‘In de familie?’

Jao... Hebbedink... Hendrik Hebbedink...

‘O... Hendrik...’

‘Jao den Hendrik...’

Rentjen mos ’t köpken neerzetten, zo trillen heur de vingers. ‘Smeerlap’ dach ze.

‘Wat nimp den veur zo’n peksken?’ vroeg ze toen.

‘Viefentwinteg gulden’ zei de vrouw van de kaoperslager. ‘’t Is völ geld, maor ’n mens döt al wat now a’j niks meer kriegen könt.’

‘Jao jao.’

A’j trouwes wat hemmen wil, mo’j der gauw bi-jwaezen. Hi-j het nog wel wat, maor hi-j zeg dat der gauw ’n tientjen bi-j ’t peksken op kump.’

‘Zo zo.’

Rentjen had now niks gin tied meer. Zi-j staof de deur uut en ging naor Hebbedink.

Zi-j sloeg met de voes op taofel en numen ’t ’n schandaal. Zi-j gong zo te keer, dat Grietje heur bi-j de arm pakken en buten de deur zetten.

En now lig Hendrik Hebbedink en Grietje met de hele familie aoverhoop. ‘Wie wil met zo’n prutvolk nog wat te doen hemmen? Zukke gannevers!’ Grietje is nogal familie-achteg en trik zich de ruzie met de familie nogal an. Maor Hendrik zeg: ‘Laot gaon. Ik heb der ’n mooie cent an vediend.’

Door is zien naam Hebbedink veur.

Ze zeg: De aarde wödt steeds warmer
I-j ziet 't daag'leks um ow heer
Ze zeg: De grond die wödt steeds armer
Zoas 't was dat kömp nooit weer
Ze vraag: Woor zun de vlinders en de bi-jen?
'k Zie minder giet'lings elke keer

De processierups in lange ri-jen
Ontlopen wi-j met 'n grote baog
Ook vogelkers en duzendknoop
Zun in den hof een grote plaog

De muskusrot en veural de teek
Rivierkreef, hoornaar, tijgermug
Ik zeg maor wat, ik bun maor leek
Door heb wi-j ech nie meer van trug

't Gevoor dat dreig uut alle huken
En ok de wolf zut ons wel zitten
Wat het den hier dan toch te zuken?
Toch wi'k niet aoveral op vitten

En de soep wödt nooit zo heit gegaeten
As dat die duk wödt opgeschep
I-j mag dit dan ok best vegaeten
A'j hier niet völ geleuf in heb.

LEO DE EENKENNIGE 5

DEUR JAN VERHEIJEN

'T KOSTTEN 'N HOOP MOEITE UM LEO ZOWIED TE KRIEGEN DAT E MET WOL WERKEN AN ONZE STRIPVEHAALTJES. 'MAAK MIEN NIET TE BEROEMD' ZEI E STEEDS. UMDAT IK STEEDS MAOR BLEEF DEURDRAMMEN, KREEG IK 'T UUTEINDELEK TOCH VEUR MEKAAR.

IN 'T VOLGENDE VEHAALTJE LEG LEO UUT DAT E NIET ALTIED ZO PRAOTZAAM WAS. INTEGENDHEEL! AS KIND HET 'T HEEL LANG GEDUURD VEUR AS E PRAOTEN WOL.

IK BUN
GEBOREN
OP ZEER
JEUGDEGE
LAEFTIED

EN NAODETIED
DÖRFDE IK NIET
TE PRAOTEN.

IK WAS
VIJF
JOOR

EN TOEN
HAD IK NOG
GIN WOORD
GEZEG...

ANDERE
KINDEREN
BEGINNEN
MET EEN OF
TWEË JOOR
WAT TE
MUMMELEN
VAN MAMMA
OF PAPPA OF
ZO...

EN IK HAD
MET VIJF
JOOR NOG
NIKS
GEZEG!

MIEN OLDERS
DACHTEN DA'K OK
HELEMAOL NIET
AN'T PRAOTEN AN
KWAM...

ZE WAREN AL
ZO'N GEBAREN-
SCHOOL VEUR
MIEN AN'T
UITZUKEN.

EN ZO
INENS
'SMARGES
ZATTEN WI-J
AN 'N
SPEKPANNE-
KOEK,

EN TOEN ZEG
IK ZO INENS:
'DE SUKEPOT
STEET NIET
OP TAOFEL!!

OH, WAT 'N CONSTERNATIE WAT DAT GAF! MIEN VADER EN MOEDER SPRONGEN OP MET DE HANDEN IN DE STRATOSFEER: 'ONZE LEO KAN PRAOTEN! EN MIEN MOEDER KNIELN VEUR MIEN NEER EN ZEI: 'MAOR LEO WEURUM HE'J NOOIT EERDER GEPRAOOT?'

IK ZEG:
MAOR
WEURUM
DAN
MAMMA?
EERDER
STON DE
SUKEPOT
ALTIED OP
TAOFEL.

Dreuge humor en kinderlogica

deur Joop

Soms, jao heel soms, kan 't laeven ow funktioneren hier op disse eerdkloot in 'n situatie brengen woorbi-j i-j ow de boek vasholt van 't lachen. Aover zovöl ongekunsteldheid, eenvoud en kinderlekheid zonder anstelleri-j. Dat kan 'n zeldzaam ongewacht veurval, of situatie zun woor i-j perongeluk in vezeild raak. Of 'n koddig komisch gesprek wat de lachlus opwekt. De conversatie die door dan bi-j heurt wödt vaak wel dreuge humor genuumd. Dreuge humor is 'n vorm van humor die berust op verrassende geestige opmerkingen zonder uuterlek vertoon van emotie. Typische uutingen van dreuge humor zun ironische of sarcastische commetaren en gebaren in hacheleke of anderszins veurkommende situaties. A'j af en toe, wanneer de situatie dat vergt, 'n dreuge opmerking könt maken dan vuul i-j ow wel 't menneke den der zich mooi uutlult. Gif niet, de mensen können der um lachen en dat is wat in 't laeven van alle dag telt. Wi-j zun allemaol wel 's getuge gewaes van zo'n situatie, of nog mooier, wazzen derbi-j betrokken.

't Is in niemandstied tussen Sinterklaos en de feesdagen, de donkere dagen veur Kesmis. Ik zit met Annie, mien lief en toeverlaot, an de grote kökkentaofel met 'n stapel blanco kes- en ni-jjoorskaten. Ieder jaar weer is 't 'n trugkerend ritueel; alle bekenden, vrienden en familie 'n keskaatjen sturen met tevens de beste wensen veur 't ni-je jaar. Annie het 'n liest met namen in alfabetische volgorde veur zich op taofel liggen. Van dat letste klopt niet zovölle meer. Van den liest zun in de loop der joren – um wat veur reden dan ok – 'n groot antal namen heel discreet vewijderd. Gewoon deurgestreep, mao an de onderkant met de pen weer angevuld met ni-je namen in volgorde van binnenkoms. Den lies is al 'n beheurlek antal joren old en mik dan ok een tamelek belaegen indruk met hier en door een koffievlek en gekrulde ezelsoren. Toch bu'w der hatstikken zunig op, immers an de hand van dat gedateerde stuksken papier wödt bepaold wie of der in anmerking kömp veur 'n keskaatjen. En ok handig; i-j vegaet niemand; zolang a'j nog niet deurgestreep bunt, heur i-j nog bi-j de inner circle van de familie.

Ik zit an de andere kant van de taofel tegenaover heur en 't is de bedoeling dat ik de namen en adressen op 't enveloppe schrief die Annie oplaest. En zoas dat in 'n goed huwelek betaamt, wödt der in gezamelek aoverleg bepaold welke tekst der op 't kaatjen kömp te staon. Naost 't stapeltje wensken ligt nog 'n spreukenbuuksken met 'n heel scala an tegeltjeswijsheden, ooit al 's gekoch op de rommelmark van de muziek in Etten. Zo af en toe dut ze door 'n greep uut, ter afwisseling van de geijkte en nogal oldbollige, veur de hand liggende teksten, die dan meestal bi-j zo'n gelegenheid gebruikt wodden, zoas: "Fijne kesdagen en 'n goed uutende". Of; "Zalig kesfees" en "Völle heil en zegen veur 't ni-je jaar". 't Lag der uuteraard wel an veur wie de tekst bedoeld was. Toen 't adres van 'n bevriend stelletje langs kwam – hatstikken leuke luj, mao wel twee notoire waterdrinkers op elke verjeurdag – stellen ze veur um de volgende tekst op te voeren: "Lach niet maar schater, drink wijn in plaats van water". Ze können der wel um lachen want 'n paar dagen doornao kreggen wi-j van hun 'n kaatjen trug met de melding dat ze nao 't laezen van de keswens twee dagen las harren van 'n kater.

De andere dag mag ik de kaatjes op de bus doen. Ik begeef mien met 'n plastictasje, vol goedbedoelde kes- en ni-jjoorswensen, naor 't 'winkelcentrum' van Etten, naor de winkel van Josje den ok 'n postagentschap het. Door angekommen, constateer ik dat de winkel geslaoten is. Dat ha'k können wetten, want 't is maandag en dan zitten alle winkels in Etten dich. Niet alleen op maandag, mao alle dagen van de waek en al meer as veertig joor. Alleen Josje het de 'struggle for life' aoverlaefd dankzij o.a. zien postagentschap. Pech gehad, dan meteen maor deur naor Terborg, - dat dorp met stadsrechten – dat zal toch wel 'n postkantoor hemmen wat 's maondags ok los is? En jaowel heur: goed gegok, kan der zo naor binnenlopen.

Eénmaol binnen sluut ik mien an achter 'n paar klanten veur mien. 'n Oldere man met pet, ik vermoed een AOW'er den zien pensioentjen op kömp halen, denk ik dan. En, net veur mien, een meiske van naor schatting een joor of tien. Twee eigenwieze peerdenstetjes die grappig umhoog krullen en met 'n brilleken den op de gräöj gekoch is. 't Deerntjen het 'n grote brune envelope – A4 formaat – in eur handjes. Ik zie, staonde 't wachten, dat der al 'n paar poszegels opzitten. Eénmaol an de beurt zegt 't wichje met 'n helder stemmeken: "Ik mot van papa vraogen of der genug poszegels opzitten". "Now", zegt de dienstdoende ambtenaar achter 't loket, "dan gaon wi-j 'm toch effen waegen!" Hi-j legt de envelope op 'n schaal'tjen den op de balie steet. Kik heel gewichtig naor de uutslag, stik beide armen, zwaaiend, half umhoog en zegt dan heel gewichtig: "Helaas meiske, de brief is te zwoor, door mot nog 'n poszegels bi-jop". 't Meiske kik 'n betjen hulpeloos um zich hen, ze snap

der niks van. "Mao meneer", zeg ze dan met eur heldere stemmeke, "as i-j der nog 'n poszegel bi-j opplak, dan wödt de brief nog zwoorder, dat hilp toch niks!"

Veur zo'n soort logica was de ambtenaar niet opgeleid, mao gelukkig kon e der wel um lachen. Ok de AOW'er met pet was 't naoderhand met mien eens dat ok dit 'n veurbeeld van dreuge humor was.

Dörpken van héél vrogger

Veurzitter Jan

Ik wol ow iets interessants vetellen aover 'n dörpken van ooit heel vrogger. Dat dörpken lag an't water en dat water kabbelen heeltied erg gemudelek deur de baek. Rondum 't dörpken gräøjden de mooiste beum, körtum, 't was door allejekes mooi wonen! De mensen in dat dörpken wazzen tevræjen en zi-j praotten allemaol de eigeste taal. Ze schreven zelfs al in 'n soort Wald-spelling! Eigelek lek 't net de Achterhoek, maor de Achterhoek beston toen nog ga niet. De huuskes wazzen eenvoudeg en as 't winter was, deien ze de heerd an zodat ze gin kolde vuut konnen krieggen. In de zommerdag zetten ze de ramen tegen mekaar los veur airco of leien ze de hele dag met de luie kont in 't water, net zoas ze bi-j ons vandaag de dag doet. Wel ruumden ze de zwijneri-j doornao eengaal netjes op. 't Wazzen netjes opgevoede luj.

Um 't dörp hadden ze 'n schutting gemaak en as der dan vremden kwammen, mossen die deur 't hekken naor binnen. Zo konnen ze goed in de gaten hollen wie der in en uut gong: 'n gehaaide uutvinding!

De mensen die in dat dörpken woonden, hadden allemaol hun arbeid an huus. De ene bakken brood, dat was de bakker, een ander slachtten poetjes en kuuj en den nuumden ze slager. Weer een ander was kleermaker en der was ok 'n vröwken goed in 't maken van bier en

sterke drank. Die had 'n klein cafeetje woor iedereen veur weineg geld bier of foezel kon kopen. Eiges lussen zi-j 'm ok haeveg. Nee, ze zol der niet in spi-jen! Iemand in 't dörp kon heel mooi zingen en pianospöllen, een ander kon goed timmeren en den miek op bestelling de mooiste meubels, weer 'n ander had 'n druk winkeltjen in hasjiesj, paddo's en wiet en helemaol veuran in 't dörp wonen iemand die spöllen veur schooljufvrouw. Door wieren elke margen alle blagen hengebrach en die leren zi-j dan van alles. Die kinder mieken de hele dag schik en ze liepen zomer en winter op klump, behalve as der vremden in 't dörp kwammen, maor dooraover dalek meer.

Iemand had altied vesse melk, kaes en botter. Dat miek e allemaol eiges. Niet de melk natuurlek, doorveur had e kuuj. Een echpaar zörge veur altied gezonde gruintes en fruit. Der was 'n vröwken dat graag wassen dei, een keerltje dei niks liever as eengaal wc's schoonmaken. Een menneke kon mooie vehalen vetellen en der was iemand den goed kon schilderen. Der was een man met 'n trekharmonika den altied zat te spöllen. 'n Beeldhouwer miek hele dagen de mooiste beelden. 't Dörp sting der vol met! Een man was taxichauffeur en twee bruurs deien wat met Apple-computers, aai-foons en aaijets.

Der was ok iemand den gong der 's nachs opuut um in andere dörpen van alles te staelen en dat was handeg, want wat e gestaolen had, wier eerlek vedeeld onder alle inwoners. Zo hadden de mensen in dat dörpken alles wat hun hatjen begeerden en ze wieren van eiges heel gelukkeg.

Allemaol deien ze graag wat ze goed konnen en der had ok nooit niemand nörges gebrek an. Ze wazzen allemaol adeg veur mekaar, zelfs as iemand prongeluk bi-j de vekeerde vrouw in bed stappen. En dat sommegen dat dukker deien, miek ok allemaol niks uut, want ruzie maken deien ze gewoon nooit. Nee, elend kenden ze niet en #metoo al helemaol niet! Eigelek deien ze alles wat de paus vebaojen had, maor der was toen nog helemaol gin paus en as den der wel was gewes, zollen ze door ok ga niet naor geluusterd hemmen.

Now zit i-j natuurlek te wachten töt der wat scheef gong, maor dat gebeuren niet. Een vhaaltjen met 'n happy end en ik wet 't: door is eigelek helemaol gin zak an.

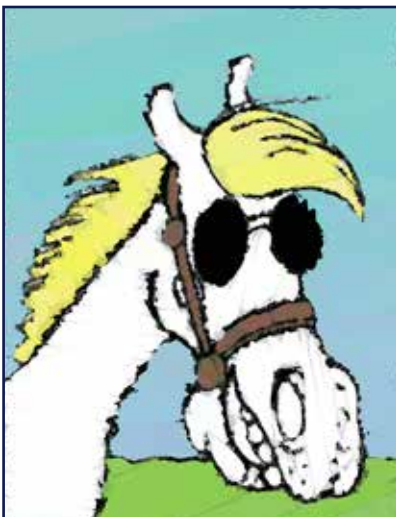
Ooit was der 's een keer 'n inwoner en den schaot zien buurman hatstikke dood. Hi-j paffen 'm zo met 'n kalashnikov veur de hesses. Maor zien slachtoffer was 'n echten doerak en ze mochten den dooie keerl in 't dörp eigelek helemaol niet. Zien vrouw was hatstikke bli-j

dat ze 'm kwiet was. Die gong toen gewoon bi-j den buurman den 'm doodgeschaoten had bi-jinwonen. De vrouw van den doodschieter miek door ok ga gin probleem van. Jammer-genog dus nog steeds goed ni-js en een vrolek end.

Maor now gebeuren 't. Gelukkeg maor, anders zo'j bi-j dit historisch woorgebeurde vemaal toch zo van naregheid in slaop vallen. In dat dörp kwammen af en toe toeristen. Die kek-ken zich de ogen uut, want bi-j hun thuus gong alles natuurlek kats anders. Zo konnen ze hier aoveral naor binnen lopen, want alle deuren stonnen eengaal los. 't Viel die toeristen wel op dat ze nooit nöriges niemand zaggen. Af en toe heurden ze wel wat, maor zien deien ze niemand. De kinder van 't dörp mossen bi-j toeristenbezuuk namelek altied de klump uuttrekken en heel stilletjes op kousevuut lopen.

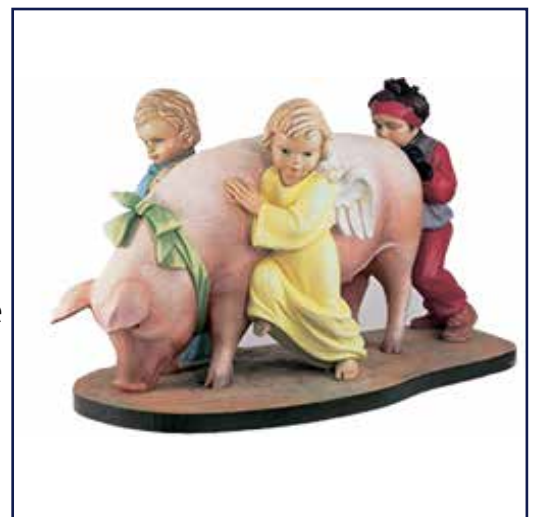
Zo'n toeris stak wel 's wat in tes wat e mooi von, maor veurdat e zich umgedraejd had, kreg e mien toch 'n schup onder de kont of 'n knoerthadden klabaats an de waffel dat e dat gestaolen ding gauw weer truglei. Tegen de andere toeristen zei den natuurlek niks, want door schamen hi-j of zi-j zich dan weer völs te had veur. As 't te gek wier met dat proletarisch toerisjen spöllen, stakken de bewoners de banden van de bus lek met 'n mes of 'n spieker en dan had de chauffeur natuurlek 'n probleem um weg te kommen. Intus-sen staelen den beroepsdief weer van alles, geld, handtasjes, iPhones enzo van de toe-risten en die wollen dan natuurlek door ok nooit meer weerkommen. As der erg völ te staelen viel, dan kreg den adege dörpsdief hulp van zien dörpsgenoten, want 't was een heel sociaal volk. Jao, die bewoners hielpen mekaar aoveral met.

A'j ow now afvraag hoe dat allemaol goed kon gaon, zonder kloteri-j enzo, dan mo'j toch 's goed naor 't eerste plaatje kieken. Wat völt ow door dan op? Gewoon rusteg en goed kieken. Zet ow de laesbril der maor bi-jop. Ik bedoel now natuurlek niet die kunswerken van den kunstenaar uut 't dörp. Effen goed wiejer kieken! He'j 't al deur? Nee? Sjonge-jonge wat bu'j dan toch 'n blind peerd! Kiek dan baeter! Gaperd, kiek dan nog 's!

.....

A'j niet staekeblind bun, mo'j toch zien da'j der nöriges men-sen staon. Ok gin kinder, hund, peerden of ander laevend grei. Gin sik te zien, gin kat, gin knien, hatstikke niks! Alleen die engeltjes bi-j dat varken en dat keertjen doorachter, maor die bunt van holt, net as dat poet-jen eiges trouwes. En den geit

helemaol rechts is ok naomaak, da's kuns en dus van eiges hatstikke nep.

'Hoe kan dat, ga gin mensen?' vraog i-j ow now af.

Jao, a'j thuus al niet de intelligentsten was, is nooit fijn.

't Is toch zo eenvoudeg: alle inwoners wazzen onzichboor, hatstikke onzichboor! Jao dat was mooi handeg en a'k eerlek mot zun, ha'k door eiges ok nog nooit van geheurd, van mensen en dieren die onzichboor wazzen. Maor die gaf 't dus wel door in dat mooie mysterieuze dörpken. Mekaar kunnen ze wel zien, gelukkeg maor. Anders he'j zo weineg um naor te kieken, niet dan?

Now kump jammer genug de naregheid, de vevaelende afloop. 'He'j kniens he'j köttels,' za'k maor zeggen. Gelukkeg maor, want anders geleuf i-j mien vahaaltjen weer niet. Hol ow vas, want 't is heel naar en ok niet veur jeugdege laezers bedoeld:

Op een heiten, dreugen zommerdag was der weer völ vremd volk in ons liefleke dörpken. Inens was der 'n hatstikken grote brand. Zo opens en as 'n lopend vuurtjen. 't Gong mien derop en heit dat 't was! 't Hele dörp brien töt de grond toe af. Een toeris had zien sigaretjen of wietpeuk niet goed uitgemaak en dan we'j 't wel...

De inwoners eiges mankeerden gelukkeg niks. Ech niemand, want die wazzen niet alleen onzichboor, maor ok raozend snel en ze mieken meteen dat ze wegkwammen. Allemaol geliek 't dörp uut of de baek in! Wel hadden ze d'r reuze spiet van dat ze nooit op 't idee wazzen gekomen um 'n brandweerkorps op te richten. Muziek maken, zoepen en wiet roken dat kunnen ze wel, maor 'n brand blussen... ho maor.

Hoe mos dat now wiejer? Der was werkelek niks meer van hun mooie dörpken aover as heupen geblakerde stenen en 'n viezen brandloch. Wie zol 't zeggen? Gelukkeg kreg de burgemeester van 't dörp 'n goed idee en den beslaot dat ze met z'n allen dan maor gewoon örges anders mossen gaon wonen. Allemaol vehuzen dus. Umdat ze zo hatstikke gehaaid wazzen, zun ze gewoon bi-j andere mensen uut 'n heel ander dörp en in ok nog 'n heel ander land gaon wonen. Ze gongen gewoon allemaol in zo'n bus zitten met ramptoe-risten, want die ha'j toen ok al. Iedereen schaof der bi-jin en umdat ze nog steeds onzichboor wazzen, hadden die köttels van toeristen natuurlek niks in de gaten. Het hele dörp met kinder, schäöp, hund, kuuj, tuten en kniens, kötgezeg alles wat laeven, is nog wat later zelfs met 'n groot vliegtuug metgevlaogen naor 'n heel ander land örges wiedweg. Zonder die kunswerken, want die wazzen natuurlek ok allemaol vebrand. Jammer, maor 't was niet anders.

Now wo'j zeker graag wetten naor welk land en woor dat dan wel precies lig. Ik zie 't ow denken, want mensenkennis he'k meer as zat. Mag basten as 't niet woor is. Sjonge jonge, volges mien bu'j niet alleen staekeblind, ga niet snugger, maor ok nog 's hatstikke ni-jsgierig. Mo'k ow dan ok ech álles met wostepinnekes an de neus hangen?

Ni-je spiekerboks

deur Joop

Ik heb een spiekerboks in mien häövelige handen
Op de plekken woor zich normaal 'n kni-j bevindt
Zitten gaten met drellerige witte raofelranden
Kiek der vetederd naor, is van mien eigen kleinkind

Ze steet glimmend glanzend veur mien te stralen
Opa kiek, van eigen geld gekoch wat vi'j dervan?
't Was een aanbieding: twee halen één betalen
Hoe dan kö'j zo'n mooie boks niet kopen dan?

En Lieneke, mien vriendinneke, het der ok al één
Mao den van mien is ni-jer en völle sjieker
Met 'n gat op de juuste plek op beide been
En van dat mooie olderwetse veschaoten spieker

't was de letste boks nog met mien maot in 't rek
En de vekooster zei dat e mien geweldig stond
Geluk gehad, nog net op tied, zegt de lachebek
En, op maot gemaak veur mien eigen dikke kont

Den andere boks kreg ik der zo mao bi-j
En is veur van de zomer, met kötte piepen
Wet i-j opa, da's 'n koopje en ik bun zo bli-j
Dat ik en Lieneke door zomaor binnenliepen

Ze drae'jt 'n rundje en danst gesmeerd de horlepiep
Margen geet 't gebeuren, want opa, in mien klasje
Was ik de letste die nog in zo'n olderwetse boks nog liep
Popelend van plezier mik ze nog fluks 'n dribbelpasje

Ik staek mien beide dumen opgetaogen in de luch
Mooi toch deerntjen, door kö'j ow met laoten zien
En veberg mien naïeve onneuzelheid met 'n diepe zuch
Wat betref de wereld van 'n maedjen van zeuventien

Nog niet zo lang geleien begonnen as 'n ludieke trend
Is het een golfbewaeging den ons toevallig aoverkump
In de oneindige grootsheid van ons aller firmament
Net as computerdates, Erdogan en ene zekere Trump

(niet) Um veur te laezen

veurzitter Jan

Jip en Janneke op het schoolplein

‘Niet te ver van huus weglopen’ röp de moeder van Janneke hun achternao. Jip en Janneke meugen veur ‘t eers van de moeder van Janneke alleneg naor ‘t schoolplein. Janneke het heur holten spölgoedeendje an een töwken achter zich an en Jip hölt zien voetbal onder zien arm. Hi-j wet dat e niet op straot mag voetballen en Jip is een zuut keerltjen. ‘t Is bi-j hun in de straot niet druk en een endjen wiejer woor ze motten aoverstaeken, meugen gin auto’s kommen. As ze de hoek um zun, is door al ‘t hekken van het schoolplein. Jip is door al heel duk alleneg hen gelopen en hi-j is ok nörges bang veur.

De poort is los en ze lopen met z’n beien ‘t gresveldjen aover naor de schommels. Door zitten al twee grote jonges op en dus gaot ze maor op de wipwap. Net as Jip hoog met de beide beentjes in de luch zit, kump een van de grote jonges en den pak Jip zien voetbal. ‘Afblieven’ zeg Janneke en zi-j springt van de wipwap. Jip kump knoerthard op zien kont terecht en begint haos te hulen. Hi-j bit zich op de lip um de träön tegen te hollen. Now probeert ze met z’n beien de bal van Jip trug te pakken maor dat völt niet met. I-j kunt wel zien dat die grote jonges op voetballen zitten. Maor opens mik Janneke een snoekduik en ze het de bal in heur kleine hendjes vas. ‘Hands’ schreeuwt een van die jonges dan. ‘Gao toch hen drieten’ zeg Janneke, want die niet bang!

Ze fluustert dat jong nog wat in ‘t oor en den mik gauw dat e weg kump. ‘Wat he’j gezeg’ vrög Jip. ‘Dat was vluken en dat he’k van mien moeder geleerd’ antwoordt Janneke.

Now gaon Jip en Janneke samen met de voetbal aovergooien.

As ze nao ‘n hötjen weer bi-j de moeder van Janneke zun, vetelt Jip dat Janneke zo goed kan keepen. Jao, Janneke kan zo bi-j het Nederlands dameselftal. Nou ja, dames...

Jip en Janneke kriegen ijs

Jip spölt buten in den hof met Takkie.

't Zunneke schient en Jip het 't warm. Mama zit op de tuinbank en zi-j zit stiekem in de neus te pörken.

'Gatverredamme' zeg Jip.

'Stel ow an' zeg mama en ze vaeg gauw heur snuut af aan de schört.

Kiek 's wie door onder de heg deurkröp! Het is Janneke.

'Willen jullie een ijsco?' vrug mama. 'Jao lekker, een ijsco met snot' zeg Jip.

'Jao lekker, dat lus mien ok wel,' zeg Janneke.

'Ik wil ook met snot' en ze löt geliek een een vette boer.

Now kik de papa van Janneke aover de heg. 'Wat heur ik now' zeg de papa van Janneke.

'Gewoon, een boer' zeg Jip.

'Dat vin ik helemaal niet gewoon' zeg de papa van Janneke.

'Kom i-j maor meteen weer op huus opaan Janneke. I-j mag niet met Jip spöllen as hi-j zo vies zit te boeren.'

Janneke stik heur tong uut naor Jip.

Jip kik kwaod, want hi-j was 't ga niet. 'Het was Janneke die een boer liet' zeg e.

'Ga niet woor' lug Janneke en ze stik weer heur tong uut naor Jip.

Now krup ze gauw deur het gat in de heg naor heur eigen hof.

Mama kömp weer met twee ijsco's. 'Woor is Janneke?' zeg ze.

'Janneke kömp zo weer trug' zeg Jip. 'Leg heur ijsco maor hier bij mien neer.'

Now lek Jip aan zien ijsje. Het is alderbastend lekker.

Doornao it Jip de ijsco van Janneke op. Takkie krig ok een grote hap.

'Zo, bedank en bedretten', zeg e, 'veur ens en altied vegetten.'

En Janneke kik mien toch 'n pötje kwaod vanaf de andere kant van de heg!

Van drollenvanger töt spiekerboks

deur Joop

Wat 'n paar joor geleien begon as 'n simpele trend is now uitgegruijd töt 'n soort epidemie: de gescheurde en raofelige spiekerboks. As 'n soort vliegenplaog zun dat soort spiekerboksen op kommen dagen en hemmen doormet ok in ons eigen dagelekse bestaon 'n plek opgeëis. En net as met haatmails en Geert Wilders liek 't iets te zun woor wi-j veurlopig nog niet vanaf zun. Al is 't alleen maor umdat de gemiddelde man zien spiekerboks ongeveer zestig joor drig.

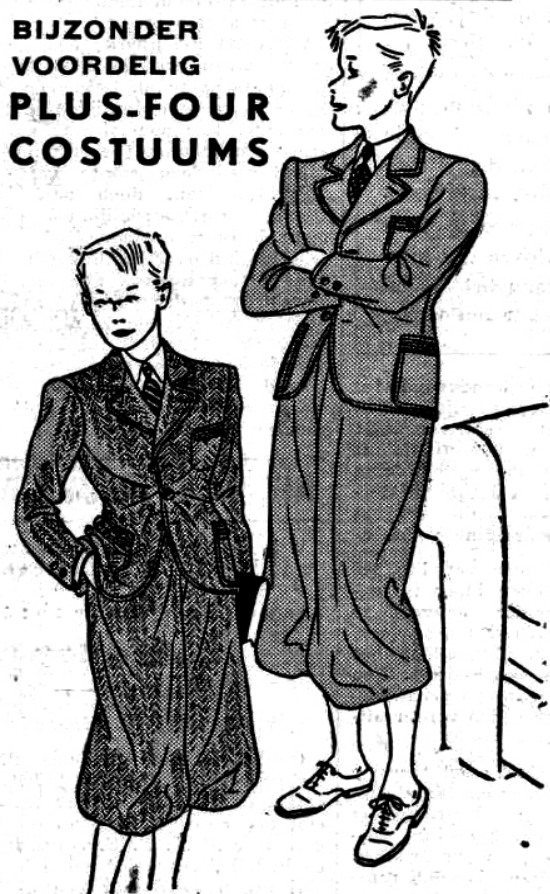
't Geheim van 't dragen van zo'n fletse spiekerboks met drellen zit 'm in wie 'm an zien kont het hangen. Een jungskan van zeuventien den toevallig in 'n vriendenbandjen spölt of op zaoterdagaovend bi-j Ter Voert in Megchelen an de bar steet, kan 't nog wel hemmen. Mao 'n jongeheer van zo rond de veertig met 'n kantoorbaantjen bi-j de veurmalige Boerenleenbank missteet dat as 'n vlag op 'n varken.

De ergste uitvoering is misschien wel zo'n zwatte spiekerboks zonder kni-jen. Wödt vaak gedragen in combinatie met 'n zwat huudjen, gries T-shirt met 'n völs te grote ronde hals samen met 'n paar 'sneakers' in verschrikkeleke foute kleuren en dat gespiekerd an 'n zelfbeeld woo'j ow petjen veur af mot nemmen. Een gescheurde spiekerboks kopen, is niet 't zelfde as 'n betjen punk toevoegen an ow karakter. Wie now zo'n

VOOR UW JONGENS

BIJZONDER
VOORDELIG
**PLUS-FOUR
COSTUUMS**

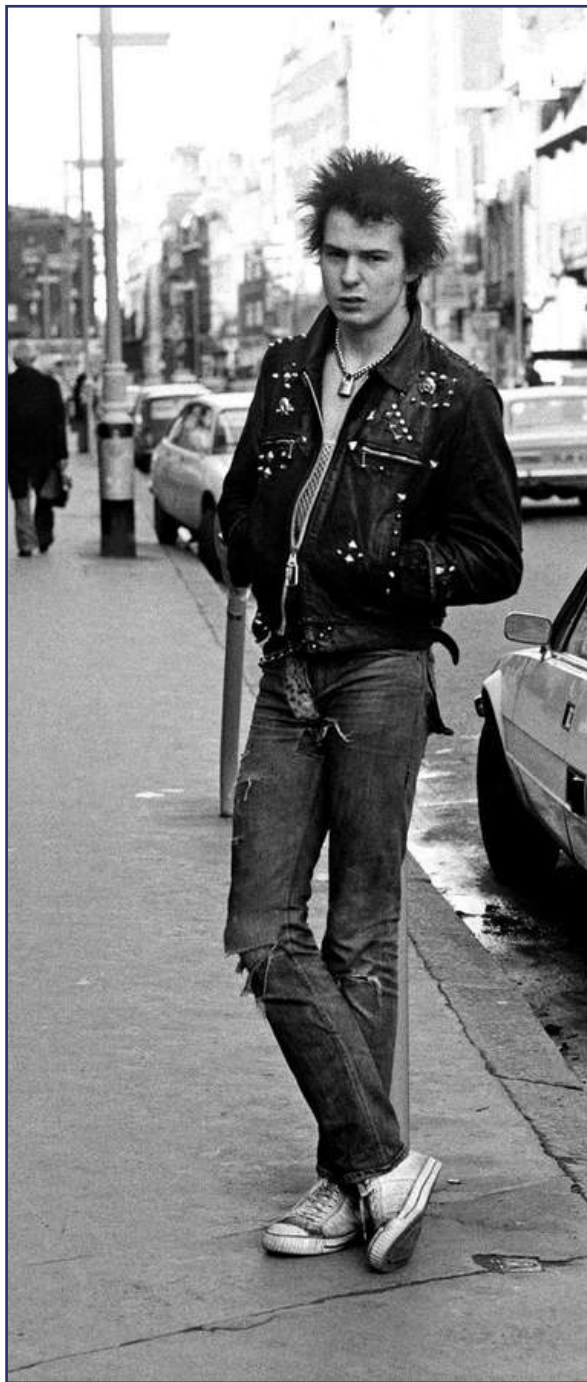
PLUS-FOUR COSTUUMS
van prima wollen Tweed, in
moderne blauwe, bruine en
grijze tinten. Leeftijd 10-12 jaar
Leeftijd 13-15 jaar**10.75**
Leeftijd 16-17 jaar**11.75**

975

MANUFACTUREN
W. DUTHLER
VARSSEVELD
CONFECTIE EN MODEARTIKELEN

drellenboks kuch, probeert veural zien doodsaie boerenbestaon 'n raofelrendje te geven deur 'n graantjen met te pikken van de uutstraaling van de punkers die ooit met gescheurde boksen liepen.

't Wödt onderhand dan ok de hoogste tied um de golden joren van de boks met raofels helemaal dich te naejen. Wat mien betref, rennen wi-j met z'n allen naor de dichtsbi-jzunde

Action um 'n naold en 'n klusken gaarn te kopen. De gaten motten wodden gestop! 't Geld wa'j door met uutspoort, kö'j mooi investeren in 'n prachtige dames- of heren pantalon; een *Vero Moda* veur de dames en 'n *Tommy Hilfiger* veur de mannen bi-j *Only for Men*! Nem now van mien mao an; de dames en meiden vinnen 'n man met 'n goeie boks an de kont antrekkeleker dan 'n man woorvan zien kruus bi-jnao uut de boks vilt. Een gewone boks klinkt misschien wat saai, mao 't is altied nog baeter um der vezörgd uut te zien dan met de massa met te lopen. Dat was in mien jeugd toch anders geregeld.

De eerste keer da'k met mos nao de winkel veur 't kopen van 'n boks was bi-j gelegenheid van mien 'Groot Annemmen'. Ik was 'n jungskén van 12 joor en ging met mien moeder naor Vasseveld, naor de 'Duth', zoas wi-j altied zeien. Op de fiets, dat hele end van ons huus hen en weer trug twintig kilometer! Ik wet 't nog precies, op de trugweg kreggen wi-j 'n buj raegen op onze pokkel van hier töt ow door. As twee vezaopen katten kwammen wi-j weer thuus. Met 'n ni-je boks, jao dat wel. En wat veur een boks? Een pofboks, de sjieke benaming veur zo'n boks was een 'plusfour', wi-j zeien altied 'n drollenvanger. Het is 'n sportieve boks uut de eerste helft

van de twintigste eeuw met rume piepen die een end onder de kni-j um het been sluten. Onder de boks wedden kousen gedragen, zodat de benen geheel bedek wazzen.

Bi-j de boks heuren ok nog 'n passend jasje wat 't geheel 'n feestelek aanzien gaf en dat was ok juus de bedoeling veur den dag. An de kassa kreggen wi-j nog 'n tientjen köting. Dat was altied gebrukelek bi-j de Duth. Deurum ging iedereen in mien jeugd ok altied naor de Duth kleren kopen, veural boksen door ston e um bekend. Vlak nao de oorlog harren de mensen 't nog wel 's aover 't 'Tientjen van Lieftinck' – de minister van financiën den in 1945 bi-j de geldsanering alle mensen in Nederland 'n tientjen cadeau gaf – mao wi-j in de Achterhoek harren 't 'Tientjen van Duthler'. Ik was in de zeuvende hemel met zo'n mooi peksken, alleen ik was niet de enige met 'n pofboks'. Alle jonges harren 'n drollenvanger an met 'n jesken. En allemaol harren ze dat bi-j de Duth gekoch en allemaol 'n tientjen bi-j de kassa. Jao ok wi-j liepen toen al met de massa met.

Ons blaedje

veurzitter Jan

Beste Eigenspraoker,

Zoas i-j eiges kun constateren, is ons blaedjen 'n stuksken dikker gewodden. Ik heb mien bes gedaon um 't antal bladzi-j in de hand te hollen, maor um een of andere reden bunt de leden van onze werkgroep haeveg an't schrieven geslagen en eiges kan'k 't ok niet laoten. Dus he'w now 'n blaedje van 46 pagina's. Door kump nog bi-j dat 't aprilnummer intussen ok al veur 'n adeg deel in de steigers steet. Jao, want ik wil niet alle vrogge zwaluwen 't kruut van de lente laoten veschieten.

Intussen is der nog plaats veur 'n kaokrubriek, veur brieven an en van *'Lieve Lita'* of hoe die raadgeefster ok heiten wil. Wie zich angespraoken vuult, mot 't maor laoten wetten. A'k mien niet vegis, he'w ok nog örges 'n geestelek vezörger in onze gelederen. Wiejers is der vas wel iemand den heel völ kan vetellen aover zien of heur hobby en de fiene kneepjes wil delen van hoe'j door as leek vice-wereldkampioen in kun wodden.

De joren zestig bun al effen an bod gekommen, maor a'k goed rondgeluusterd heb, is door 't letste woord nog niet aover gezeg. Op 21 maart praoten wi-j door gewoon aover wiejer en as der nog leden van de werkgroep zun die nog örges 'n olde solex hemmen liggen of 'n ander intressant attribuut uut die tied: breng maor gerus met. Helaas is mien Puchje uut die tied helemaol uut 't zich vedwenen. Zes waeken arbeien op de Isselburgse Hut, bulk-wasser drinken, poetje-zwat wodden en ik had 'm. Dat was 1963.

Wat zol ik door now nog graag 'n ritje op willen maken. Met mien deerntjen, woor ik now al zowat viefteg jaar met getrouwd bun, achterop. Wel had ik toen 'n duo-zitter, een wat langer zadel za'k maor zeggen, maor van dat model kon'k niet zo gauw een plaatje vinnen.

Of vrogger alles baeter was as now, dat waog ik te betwiefelen, maor de zestiger joren, door was niet völ mis met. Teminste a'j in de Achterhoek wonen en a'j door niet wol wonen dan was i-j niet goed wies. Maor in Vietnam mos i-j toen niet waezen.

Haopelek is der nog een heleboel positiefs te melden aover de tied die in ieder geval alle leden van d'Eigenspraak nog hemmen met-gemaak.

Tjukes

